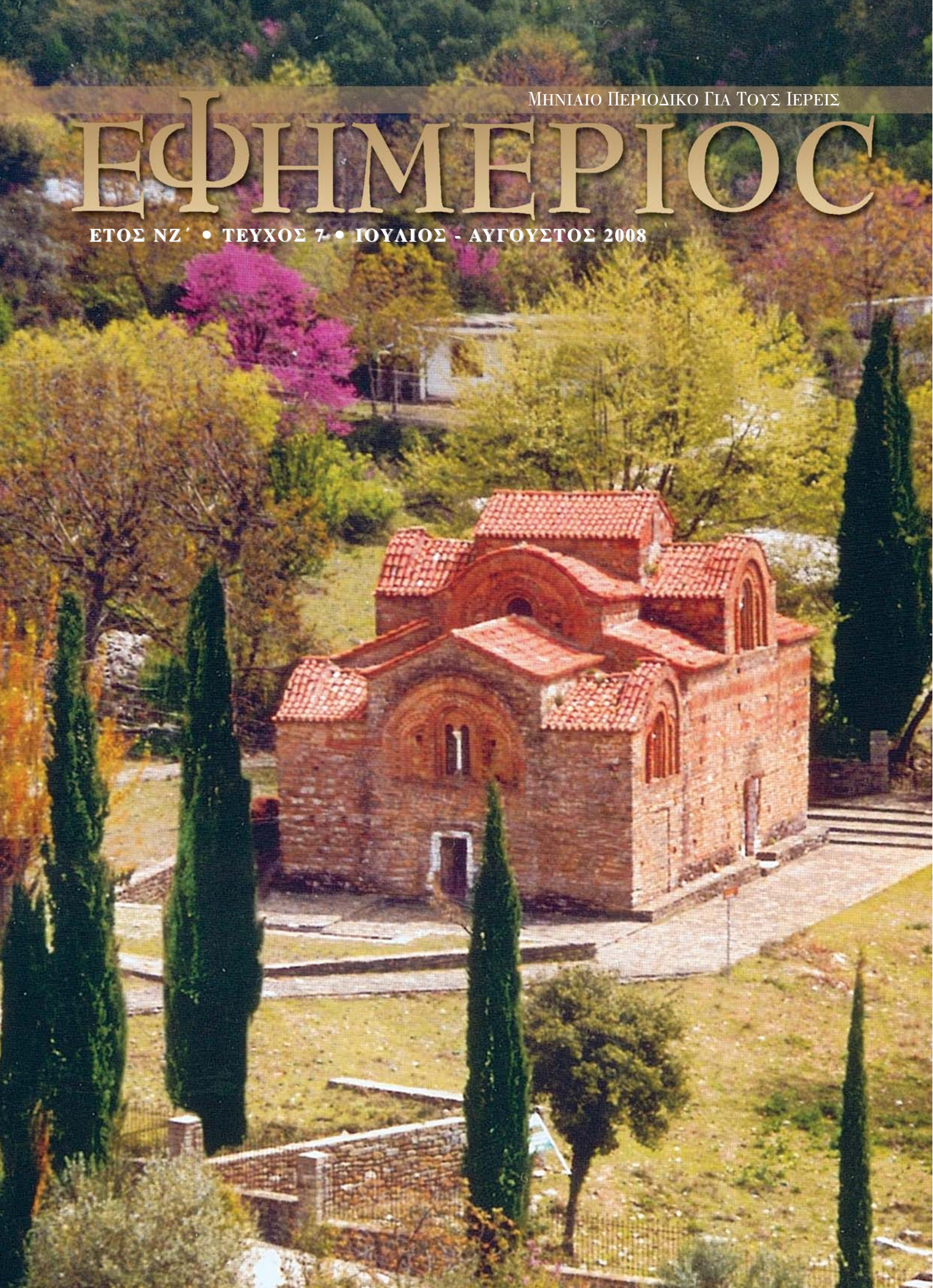

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΖ' • ΤΕΥΧΟΣ 7 • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2008

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Εφημερίον»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Νικόλαος Κάλτζιας
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

ΕΞΟΦΥΛΛΟ: Ἡ Κόκκινη Ἐκκλησιὰ στὸ Βουλγαρέλι εἶναι ἓνα πολὺ σημαντικὸ μνημεῖο τῆς Ἱ. Μ. Ἀρτης, στὴν περιοχὴ τῆς ὁποίας σώζονται πολλὲς ἐκκλησιές τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς. Ἡ Κόκκινη Ἐκκλησιὰ εἶναι οἰκοδόμημα μὲ ἐνδιαφέρουσα ἀρχιτεκτονικὴ καὶ τοιχογραφίες ἐπιπέδου ἀγιογράφου, ποὺ ὅμως δὲν ἔχουν διατηρηθεῖ σὲ ἱκανοποιητικὴ κατάσταση. Χρονολογοῦνται, σύμφωνα μὲ ἐπιγραφή, στὸ 1295/96. Ἡ φωτογραφία προέρχεται ἀπὸ τὸν ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέροντα τόμο μὲ τίτλο «Εἰκόνες τῆς Ἀρτας», ποὺ κυκλοφορήθηκε πολὺ πρόσφατα ἀπὸ τὴν τοπικὴ Ἐκκλησιὰ καὶ ἀναφέρεται στὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωγραφικὴ ποὺ ἀναπτύχθηκε στὴν περιοχὴ τῆς Ἀρτας κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς καὶ μεταβυζαντινοὺς χρόνους. Στὸ βιβλίο θὰ ἐπανέλθουμε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου	σελ. 3
Δεκαπενταύγουστος στὴν Κάρπαθο κ. Μ. Γ. Βαρβούνη	σελ. 4-5
Τὸ ἐν Γεθσημανῇ Θεομητορικὸν Μνημα Ἀρχιμ. κ. Τίτου Κ. Χορτάτου	σελ. 6-7
Χαραμάδες στὸ φῶς Ἀρχιμ. κ. Γρηγορίου Λίχα	σελ. 8
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν	σελ. 9-13
Τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου κ. Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου	σελ. 14-15
Ἐκδόσεις ποὺ λάβαμε κ. Λίτσας Ἰ. Χατζηφώτη	σελ. 16-17
Τὸ πρόβλημα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς κ. Νεκταρίου Ν. Θάνου	σελ. 18-19
Ἐνας ἀγγλικὸς λόγος στὰ ἑλληνικά Ἀρχιμ. κ. Δανιὴλ Σάπικα	σελ. 20-21
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια κ. Κωνσταντίνου Χολέβα	σελ. 22-23
Ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος ἐναντι τοῦ Λειτουργικοῦ Τυπικοῦ (γ) κ. Διονυσίου Ἀνατολικιώτου	σελ. 24-25
Τὸ Βῆμα τῶν Ἀναγνωστῶν	σελ. 26-27
Θερινὸς μονόλογος... Πρωτοπρ. κ. Κων/νου Καλλιανοῦ	σελ. 28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: Πρωτ. κ. Στυλιανοῦ Ἀνανιάδη	σελ. 30
Φωτογραφικὰ Στιγμιότυπα	σελ. 31

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα

Ἀγαπητέ Συμπρεσβύτερε,

Μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν μας εἶναι διάχυτο τὸ παράπονο, ὅτι πολλοὶ Δημόσιοι Ὑπάλληλοι δὲν τοὺς συμπεριφέρονται μὲ εὐγενικό καὶ καθὼς πρέπει τρόπο. Ὅτι, ὅταν ὁ Ἕλληνας καθήσει σὲ μιὰ καρέκλα, βλέπει τοὺς ἄλλους σὰν κατωτέρους του. Σὰν πολίτες δεύτερης καὶ τρίτης κατηγορίας. Καὶ αὐτὸ συμβαίνει, διότι πολλοὶ Ὑπάλληλοι, τόσο σὲ Δημόσια ὅσο καὶ Ἰδιωτικὰ καταστήματα καὶ Ὑπηρεσίες, δὲν ἔχουν τὴν πρέπουσα κοινωνικὴ ἀγωγή.

Δυστυχῶς, ὁμως, παρόμοια παράπονα ἔχουν καὶ πολλοὶ πιστοί, γιὰ τὴ συμπεριφορὰ μερικῶν Ἱερέων Ἐφημερίων. Διότι, πρέπει νὰ τὸ ἀναγνωρίσουμε, ὅτι παρατηρεῖται τὸ φαινόμενο ἀρκετοὶ Ἱερεῖς νὰ ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς πιστοὺς μὲ ἀγενῆ, πολλές μάλιστα φορές καὶ μὲ ἀνοίκειο καὶ ὀργίλο τρόπο τόσο στὶς κατ' ἰδίαν συναντήσεις ὅσο καὶ ἀπὸ τῆς Ὁραίας Πύλης, κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερο καὶ τὸ πιὸ ἐπιλήψιμο.

Γιὰ τὸ δυσάρεστο αὐτὸ φαινόμενο ὑπάρχει, κατ' ἀρχὴν, μιὰ κοινωνιολογικὴ ἐξήγηση. Στὴν παραδοσιακὴ ἀγροτογεωργικὴ κοινωνία, ὁ ἐκφοβισμὸς ἦταν καθιερωμένος καὶ ἀποδεκτὸς τρόπος ἀσκησης τῆς ἐξουσίας. Οἱ Γονεῖς, οἱ Δάσκαλοι, οἱ Χωροφύλακες γιὰ νὰ ἐπιβληθοῦν χρησιμοποιοῦν τὸν φόβο, πολλές δὲ φορές καὶ τὸν ξυλοδαρ-

μό! Ὅλοι ἐμεῖς οἱ μεγαλύτεροι, στὰ παιδικὰ μας χρόνια, ἔχουμε ζήσει τὴν ἀγωγή αὐτοῦ τοῦ εἴδους... Ὁ τρόπος ὁμως αὐτὸς ἀγωγῆς καὶ συμπεριφορᾶς ἐξηγεῖται ἀπὸ τὶς ἐν γένει κοινωνικοπολιτιστικὲς καταστάσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Στὶς μέρες μας, ὁμως, ὁ ἐκφοβισμὸς ἔχει ἀπὸ πολλοῦ ὑπερβαθεῖ καὶ καταργηθεῖ, ὡς μέσον καὶ τρόπος κοινωνικῆς ἐπιβολῆς καὶ ἀσκησης τῆς ἐξουσίας. Σὲ ὅλες τὶς Ὑπηρεσίες καὶ τὶς διαφορὲς κοινωνικὲς λειτουργίες ἢ εὐγενῆς ὑποδοχῆ τοῦ ἄλλου –τοῦ πελάτου, τοῦ πολίτη, τοῦ ἀνδρα, τῆς γυναίκας, τοῦ παιδιοῦ, ἀκόμη καὶ τῶν νηπιῶν– νὰ θεωρεῖται ὡς ἢ ὑπ' ἀριθ. 1) ἐπιδιώξη καὶ προτεραιότητα!

Πρόσεξε, λοιπόν, ἀδελφέ τὸν τρόπο ἀσκησης τῆς ἱερατικῆς σου ἐξουσίας. Ἐὰν ὅλοι οἱ ἄλλοι μπορεῖ νὰ κάνουν χρῆση τοῦ ἐκφοβισμοῦ καὶ τῆς βίας, σὺ, ὡς ἐκπρόσωπος καὶ λειτουργὸς τοῦ «πράου καὶ ταπεινοῦ τῆ καρδία Ἰησοῦ» καλεῖσαι νὰ παραμένεις πάντοτε γαλήμιος, εἰρηνικός, εὐγενῆς, πειστικός καὶ λογικός. Ἰδίως, ὅταν εἶσαι «ένδεδυμένος τὴν τῆς ἱερατείας χάριν» καὶ ἀπευθύνεσαι στὸ ἐκκλησίασμα ἀπὸ τῆς Ὁραίας Πύλης ἢ τοῦ Ἄμβωνος!

Μὲ πολλές εὐχὲς
Ὁ Ἀ. Ε.

Η έορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου έχει ιδιαίτερη λαϊκή λατρευτική έθιμο-ταξία στα νησιά του Αιγαίου, οί κάτοικοι των όποιων εύλαβούνται ιδιαίτέρως τή Θεοτόκο. Σέ όλα τά νησιά μας υπάρχουν πολλά καταυκτικά πανηγύρια, σέ πολλά μάλιστα τελείται, συνήθως κατά τόν έσπερινό της παραμονής, ή ακολουθία του Έπιταφίου της Παναγίας, μέ τις ρίζες της στο έεροσολυμικό τυπικό, πού συνδέει τήν έορτή, στη συνείδηση του εύσεβους λαού μας, μέ τήν Μεγάλη Παρασκευή και τό πάθος του Κυρίου.

Ίδιαιτέρως στην Κάρπαθο, ένα νησί μέ ξεχωριστό και ζωντανό λαϊκό πολιτισμό, ή λαϊκή λατρευτική τιμή της Θεοτόκου είναι έντονη και καθοριστική. Το μεγαλύτερο πανηγύρι του νησιού τελείται στο άρχοντικό χωριό των Με-

νει γνωστή στην έπιστημονική λαογραφική βιβλιογραφία μέσα από τις σχετικές μελέτες του καθηγητή Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Άθηνών Μηνά Άλ. Άλεξιάδη, ό όποιος έχει αφιερώσει στον λαϊκό πολιτισμό του χωριού και του νησιού του τό μεγαλύτερο μέρος της σπουδαίας έπιστημονικής, έρευνητικής και συγγραφικής, δραστηριότητάς του. Μέσα από τά στοιχεία πού έχει συγκεντρώσει, φαίνεται ανάγλυφα ή εξέχουσα θέση της λαϊκής λατρευτικής τιμής της Παναγίας στις Μενετές, αλλά και ό τρόπος πού συγκροτείται, γύρω της, ή τοπική πολιτισμική και πνευματική ταυτότητα των κατοίκων.

Έτσι, ή περίπτωση των Μενετών Καρπάθου και του μεγάλου αύγουστιάτικου πανηγυριού τους, μπορεί νά χρησιμοποιηθεί και νά μελετηθεί πιλοτικά, ως χαρακτηριστικό δείγμα της σχέσης του Έλληνα μέ τήν Όρθοδοξία και τά λαϊκά λατρευτικά του έθιμα. Όπως συμβαίνει στις Μενετές, έτσι και για τόν ύπόλοιπο Έλληνισμό, ή σχέση μέ τήν όρθοδοξία και τις άγιες μορφές της δέν είναι τυπική ή άποστεωμένη, αλλά είναι σχέση

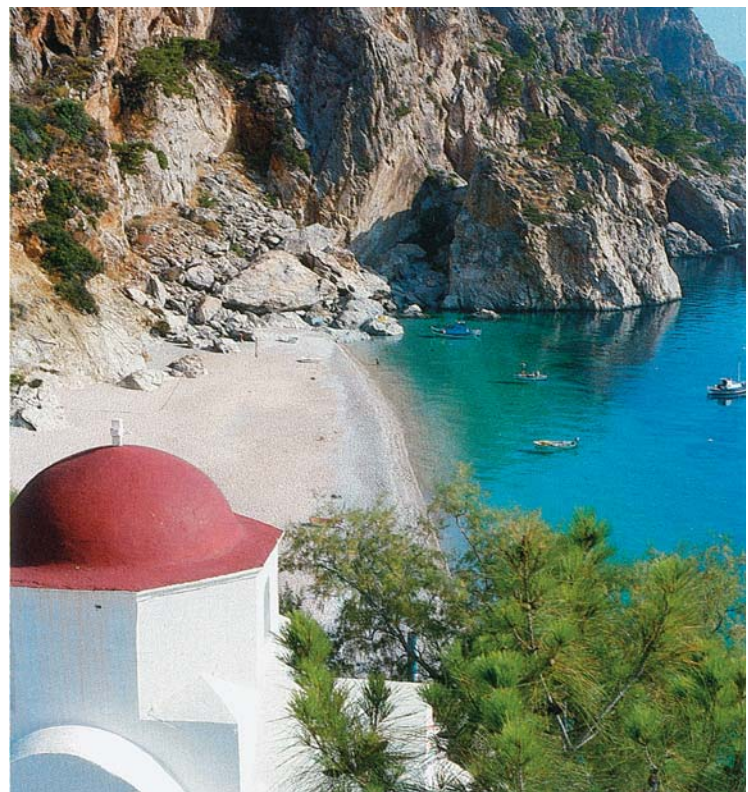
Δεκαπενταύγουστος στην Κάρπαθο

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ
Άναπληρωτής Καθηγητής
του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

νετών, στην κορυφή του όποιου δεσπόζει ό ιερός βράχος μέ τήν μεγαλοπρεπή εκκλησία της Παναγίας. Οί κάτοικοι μάλιστα των Μενετών είναι ιδιαίτέρως δεμένοι μέ τήν τιμή της Θεοτόκου και τό ναό του χωριού τους, και τόν ιερό βράχο θεωρούν ως τό κύριο και άναγνωρισμο έμβλημα του γενέθλιου τόπου τους.

Πολλές είναι οί τοπικές παραδόσεις για τά θαύματα και τις έμφανίσεις της Παναγίας, αλλά και για τις θαυματουργικές ιαματικές παρεμβάσεις της. Συχνή είναι, για παράδειγμα, ή αναφορά στο γνωστό και από άλλες έλληνικές περιοχές μοτίβο των λαϊκών άγιολογικών παραδόσεών μας, για πώσεις κάποιων στον άπότομο γκρεμό και θαυματουργική διάσωσή τους, μέ επέμβαση της Θεοτόκου. Και γνωστή είναι έπίσης ή μεγάλη ψυχολογική σχέση και σύνδεση των κατοίκων των Μενετών μέ τήν μνήμη και τήν τιμή της, πού άποτελεί κεντρικό και κομβικό σημείο στον έτήσιο έορτολογικό κύκλο τους.

Η περίπτωση των Μενετών, πού φωλιάζουν γύρω από τόν ιερό βράχο τους, έχει έκτενώς γί-

σίας. Κι ή λάμψη του θα ένωθει με εκείνην τής Έκατονταπυλιανής τής Πάρου, με τής Μεγαλόχαρης τής Τήνου και με τής Παναγίας Σουμελά στο Βέρμιο, για να άκτινοβολήσει και στην όρθοδοξη διασπορά μας τὸ μεγαλειὸ τής πίστης και τήν δύναμη τής παράδοσης τοῦ πιστοῦ και φιλακόλουθου λαοῦ μας. Θα φωτίσει και φέτος τήν καρδιά τῶν Καρπαθίων, περνώντας τους τὸ μήνυμα τής έμμουνης στα πατροπαρά-

ζωής, πὸν καθορίζει και προσδιορίζει και τις παραμικρές λεπτομέρειες τής καθημερινότητας. Για τὸν Έλληνα ή Όρθοδοξία δέν είναι μόνο θρησκευτική πίστη, είναι τρόπος ζωής, ύπαρξης και δράσης, κι αυτό έξηγεί τήν σχέση μας με τὸν χριστιανισμό, πὸν φαίνεται στους άλλοεθνείς και έτεροδόξους μας έπιφανειακά άνεξήγητη.

Και φέτος, ὅπως συμβαίνει «εις μακρότητα γενεῶν», οί κάτοικοι τῶν Μενετῶν Καρπάθου θα έορτάσουν τήν Κοίμηση τής Θεοτόκου στον ιερό και ιστορικό βράχο τής Παναγίας τους, με στέρεη τήν πίστη και άκλόνητη τήν έμπιστοσύνη στην άγάπη και τήν προστασία, στις πρεσβείες και τήν μεσιτεία της. Άκριβῶς ὅπως θα κάνει ὅλη ή Ελλάδα, ὅπως θα πράξει ή Ρωμοσύνη ὀλόκληρη, πὸν μπροστά στο νεκροκρέβατό της θα άποθέσει πίκρες, έλπίδες, βάσανα, προσδοκίες και προσευχές. Και θα συνεχιστεί έτσι ή μακραίωνη άλυσίδα τής παράδοσης, πὸν διαπερνά τις γενεές και διατρέχει τους αιώνες, συνδέοντάς μας με τήν πίστη και τήν πνευματική κληρονομιά τῶν προγόνων μας.

Ό ιερός βράχος με τὸ ναὸ τής Κοίμησης τής Θεοτόκου, στις Μενετές Καρπάθου, θα φεγγοβολήσει και φέτος στην πανήγυρη τής έκκλη-

δοτα και τής διατήρησης τῶν πίστεων και τῶν παραδόσεων πὸν στήριξαν γενεές ὀλόκληρες προγόνων μας.

Αυτό, άλλωστε, είναι τὸ έσώτατο νόημα τής λαϊκής θρησκευτικής μας παράδοσης, για ὅσους καταφέρνουν να ύπερβουν τήν έπιφάνεια και να έγκύψουν στο νόημα και στο περιεχόμενο τής λαϊκής ψυχολογίας. Κι αυτήν τήν άδήριτη ανάγκη τής ὀργανικής και άμεσης σχέσης με τὸ παρελθόν διδασκόμαστε έμπρακτα από τήν έσώτατη σχέση τῶν κατοίκων τῶν Μενετῶν με τὸν ιερό βράχο και τήν πάνδημη πανήγυρη τής Παναγίας «τους». Και είναι ή σχέση αυτή πὸν έπιτρέπει και τήν χρήση κτητικού στην αναφορά πρὸς ιερά πρόσωπα πανορθοδόξως και παγχριστιανικῶς τιμώμενα.

Αυτό τὸ κτητικό προσδιορίζει άκριβῶς τήν ψυχολογική σύνδεση τοῦ λαοῦ με τήν ὀρθοδοξία. Δείχνει τήν οικείωση τής θρησκευτικής πίστης και πρακτικής, σε βαθμὸ πὸν αυτή γίνεται καθημερινή ύπόθεση. Και φωτίζει, βεβαίως, τήν περίπτωση τοῦ πανηγυριοῦ τής Παναγίας τῶν Μενετῶν Καρπάθου με τὸ φῶς μιᾶς άπολύτως χαρακτηριστικής και ένδεικτικής περιπτώσεως.

Τὸ ἐν Γεθσημανῇ Θεομητορικὸν Μνήμα

Ἄρχιμ. Τίτου Κ. Χορτάτου, Ἱεροκήρυκος

Εἰς τὴν Γεθσημανῇ (έβραϊστί: getsemanin = ἐλαιοτριβεῖον ἢ κήπος, Ἰωάν. 18, 1), πλησίον τοῦ κήπου τῆς ἀγωνίας τοῦ Κυρίου, ἐκηδεύθη τὸ πανσεβάσμιον καὶ πανακήρατον Σῶμα τῆς Θεομήτορος, ἀφοῦ τὸ μετέφεραν ἐκ τῆς Ἁγίας Σιών οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι.

Ὁ ἱερὸς αὐτὸς Τόπος, ὅπου ἐνεταφιάσθη ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἢ Ἀειπάρθενος Μαρία, ἀνήκει εἰς τὸ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον μας. Οἱ σπουδαῖοι δὲ Πατέρες τῆς Ἁγιογραφικῆς Ἀδελφότητος φυλάττουν αὐτὸν ὡς «κόρην ὀφθαλμοῦ» καὶ ἀτίμητον θησαύρισμα. Κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα ἀνηγέρθη πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου σταυροειδῆς Ναός, εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται τὸ Κουβούκλιον τοῦ Θεομητορικοῦ Μνήματος.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ Χειμάρρου τῶν Κέδρων εὑρίσκεται ὁ Τάφος τῆς Θεοτόκου (ἀραβιστί: Σίτκ Μαριά = ὁ Τάφος τῆς Μαρίας) [Ὁ Χείμαρρος τῶν Κέδρων σχηματίζεται ἐκ τῶν βροχίνων ὑδάτων. Ξεκινᾷ ἐκ δυσμῶν τῆς Πόλεως περνᾷ ἐξ ἀνατολῶν, στρέφει πρὸς νότον, περνᾷ ἀπέναντι τοῦ ὄρους Μαρία, τῆς κοιλάδος Ἐννώμ, τοῦ φρέατος Νεεμίου, τῆς ἐρήμου τοῦ Ἁγίου Σάββα καὶ εἰσβάλλει στὴν Νεκρὰ Θάλασσα. Μέρος τῶν ὑδάτων τῶν ἀρχαίων Κέδρων ἐχύνετο στὸν χειμάρρο αὐτὸν ἐκ τοῦ Ναοῦ διὰ πολλῶν ρυάκων. Ἴσως δι' αὐτό, ὁ Προφήτης Ἰεζεκιὴλ ἀλληγορικῶς τὸν παριστάνει ὡς τὸν μέλλοντα ποταμὸν τῆς Χάριτος (Ἰεζ. μζ' 1-12)]. Ὁ Τάφος σήμερον, ὅπως διαπιστώνει ὁ προσκυνητῆς, εὑρίσκεται μέσα στῆ γῆ, λόγῳ τῶν ἐπιχωματώσεων. Ἀπὸ τὸν μεταξὺ τοῦ Μνήματος καὶ Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου δρόμο κατεβαίνει κανεὶς 24 σκαλοπάτια καὶ εὑρίσκεται εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ναοῦ (15X15 μ.). Εἰσερχόμενοι διὰ τῆς καμαρωτῆς εἰσόδου στὸν Τάφο - Ναό, κατεβαίνουμε ἄλλα 48 σκαλοπάτια. Εἰς τὸ μέσον περίπου τῆς κλίμακος αὐτῆς, εὑρίσκονται δεξιὰ μὲν οἱ Τάφοι τῶν ἁγίων καὶ δικαίων Θεοπατόρων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης, ἀριστερὰ δὲ ὁ Τάφος τοῦ ἁγίου μνήστορος Ἰωσήφ. Οἱ Τάφοι αὐτοὶ σήμερον εἶναι ἅγια θυσιαστήρια. Στὸ τέρμα τῆς κλίμακος ὑπάρχει μιὰ μικρὰ ἅγια Τράπεζα (Παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Νικολάου).

Ὁ κυρίως χώρος τοῦ Τάφου - Ναοῦ εἶναι σταυροειδῆς. Πρὸς δυσμὰς ὑπάρχει μικρὸν θυσιαστήριον τῶν Κοπτῶν, πρὸς βορρὰν παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Στεφά-

νου καὶ εἰς τὸ βάθος κρύπτη τῶν Ὀρθοδόξων Κληρικῶν. Πρὸς ἀνατολὰς εὑρίσκεται ἐντὸς λιθοκτίστου κουβουκλίου ὁ πανσέβαστος Τάφος τῆς Θεομήτορος.

Ὁ Τάφος τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου εἶχε λαξευθεῖ σὲ λίθινον βράχον. Εἰς τὸ κουβούκλιον εἰσέρχεται κανεὶς ἀπὸ τὴν δυτικὴν μικρὰν θύραν καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν βορείαν, ἐναντι τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἓνα μικρὸ λαξευτὸ εἰς τὸν βράχον τοῦ σπηλαίου προσκυνητᾶριον τῶν Συριάνων (Ἰακωβιτῶν). Ὅπισθεν τοῦ Κουβουκλίου καὶ πρὸς ἀνατολὰς, εἶναι τὸ Καθολικὸν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ - Τάφου. Πρὸς τ' ἀριστερὰ ἢ Πρόθεσις καὶ περίπου εἰς τὴν Κόγχην, Μαρμάρινον Εἰκονοστάσιον μὲ τὴν θαυματουργὸν Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου τῆς Ἱεροσολυμιτίσης.

Ὅπως σημειώνει σύγχρονος ἁγιοταφίτης ἱεράρχης καὶ ἰστοδίφης, «τὸ σεμνὸν τοῦτο καὶ σεβάσμιον ἱερὸν προσκύνημα, ἀνεγερθὲν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς παλαιᾶς ἀρχαιότητος ... ὑπενθυμίζει τὰς κατακόμβας τῆς διωκομένης Ἐκκλησίας τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως καὶ διὰ μέσου τῶν αἰῶνων μᾶλλον διτηρήθη ἀνέπαφον, ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀνακαινίσεων καὶ μεταβολῶν». [Ἰακώβου Καπερνᾶ, Μητροπολίτου Διοκαισαρείας, *Οἱ Ἅγιοι Τόποι τῆς Παλαιστίνης καὶ τὸ Τάγμα τῶν Ἁγιοταφίτων*, Ἱεροσόλυμα 1982, σελ. 85].

Ἡ ἀρχικὴ Ἐκκλησία εἰς τὸν τόπον, ὅπου εὑρίσκεται ὁ Τάφος τῆς Θεομήτορος, ἀνηγέρθη τὸ βραδύτερον κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα. [Ὁ Νικηφόρος Κάλλιστος ἀνάγει τὴν ἵδρυσιν τοῦ ἐν Γεθσημανῇ Ναοῦ εἰς τὴν Ἁγίαν Ἑλένην. Τιμοθέου Θέμελη, *Ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ τὰ Μνημεῖα αὐτῆς*, Τόμ. Α', Ἐν Ἱερουσόλυμοις, 1932, σελ. 317. Ὁ σήμερον ὑπάρχων Ναός μᾶλλον ἀνηγέρθη ἐπὶ Θεοδοσίου μεταξὺ τῶν ἐτῶν 339-386. Ἡ χρονολογία αὐτὴ συμφωνεῖ μὲ ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὸ χρονικὸν τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Εὐτυχίου († 967)]. Τοῦτο βεβαιώνεται καὶ ὑπὸ τοῦ Ἱερωνύμου εἰς τὸ μεταφρασθὲν ὑπ' αὐτοῦ ἔργον τοῦ Εὐσεβίου Καισαρείας «Ὀνομαστικόν». Ἡ μετάφρασις τοῦ «Ὀνομαστικοῦ» ἔγινε τὸ 379. Ἐκεῖ Ὁ Εὐσέβιος ὁμιλεῖ διὰ τὴν ἀναγειρομένην Ἐκκλησίαν [Εὐσεβίου Καισαρείας, *Εἰς τὸν βίον Κωνσταντίνου τοῦ Βασιλέως*, Γ' 43] τῆς Γεθσημανῆς, ἢ ὁποία, ἀπ' ὅ,τι βεβαιώνουν οἱ ἐρευνητῆς, δὲν εἶναι ἢ ὑπὸ τῆς Ἁγίας Ἑλένης ἀνεγερθεῖσα μεγάλη Ἐκκλησία εἰς τὸν τόπον τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἀγωνίας τοῦ Ἰησοῦ Χρι-

στοῦ [Εὐσεβίου Καισαρείας, *Εὐαγγελικὴ Ἀπόδειξις* I, 3 ἐν ΒΕΠΕΣ 28, 63.3 καὶ Erich Klosterman, *Eusebius das «Onomastikon» der biblischen Ortsnamen*, Leipzig 1904]. Περί τῆς ἐν Γεθσημανῆ ταφῆς τῆς Θεομήτορος καὶ τοῦ ἀνεγερθέντος εἰς αὐτὴν Ναοῦ, κάμνει ἀναφορὰν ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Μόδεστος (632-634) [Μοδέστου Ἱεροσολύμων, *Ἐγκώμιον εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου*, ἐν P.G. 86, 2, 3293 ἐξ.], ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἀνεξήτησεν τὴν ἀκριβῆ ἱστορικὴν παράδοσιν περὶ τῆς τοπογραφίας τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων, ἀνακαίνισεν αὐτὰ ἀπὸ τὶς καταστροφές τῶν Περσῶν κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπ' αὐτῶν (20 Μαΐου 614 ἕως 12 Δεκεμβρίου 627). Ὁ διάδοχος τοῦ Μοδέστου εἰς τὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων, ἅγιος Σωφρόνιος (638), εἰς τὰ «Ἀνακρεόντεια» [Σωφρόνιου Ἱεροσολύμων, *Ἀνακρεόντεια* IA' 7778, ἐν P.G. 87, 3784 ἐξ. καὶ 14, 55-80, P.G. 87, 3805 ἐξ.] αὐτοῦ, ἀναφέρεται εἰς τὸν ἐν Γεθσημανῆ Τάφον τῆς Θεοτόκου. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις καρεῖς μοναχὸς καὶ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῆ διακονίσας Ἀνδρέας ὁ Κρήτης (740), ἄριστος γνώστης τῆς τοπογραφίας τῆς περιοχῆς, εἰς τοὺς τρεῖς λόγους του εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, μᾶς πληροφορεῖ ὅτι εἰς τὴν Γεθσημανῆ ταυτίζεται καὶ κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα ἀκμάσας ἐκ Θηβαίδος τῆς Αἰγύπτου συγγραφεύς, φερόμενος ὡς Ἰππόλυτος. Εἰς τὸ ἡμιτελές ἔργο του, «Ἰπολλύτου τοῦ Θηραίου ἐκ τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ συντάγματος περὶ τῆς συγγενείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» [ἐν P.G. 117, 1028-1056] εὐρίσκονται οἱ πληροφορίες ποὺ ἀναφέρθησαν. Εἰς τὴν περίοδον αὐτὴν πρέπει νὰ συγκαταλέξωμεν καὶ τὶς πληροφορίες ποὺ παρέχει ὁ Ἀρκοῦλφος (π. 670 μ.Χ.), ποὺ ἐπεσκέφθη τὴν Ἁγία Γῆ καὶ ἀναφερόμενος εἰς τὸν Ναὸν τῆς Γεθσημανῆς γράφει ὅτι ἀπετελεῖτο ἀπὸ δύο Ἐκκλησίας, τὴν μιὰ πάνω στὴν ἄλλη. Σήμερα, προφανῶς σώζεται μόνον ἡ ἰσόγειος, δηλαδὴ ἡ ὑπόγειος, ὅπου καὶ ὁ Τάφος τῆς Θεομήτορος. Ἀπὸ τὸ «Ἐγκώμιον Β' εἰς τὴν πάνσεπτον Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου» [ἐν P.G. 96, 729 B-C] τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ (750), πληροφοροῦμεθα τὴν ὑπαρξιν τοῦ Τάφου τῆς Παναγίας εἰς Γεθσημανῆ ὡς ἐπίσης καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Αὐτοκράτορος Μαρκιανοῦ (450-457) περὶ αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐκδηλώθηκε κατὰ τὶς ἐργασίες τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἰς τὸν τότε Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιον (422-458). Τὶς πληροφορίες αὐτὲς ὁ ἅγιος Πατὴρ τὶς ἀντλεῖ ἐκ τῆς λεγομένης «Εὐθυμιακῆς Ἱστορίας» [Ἰακώβου Καπενεκά, ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 340. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνοὺς γράφει τὰ ἐξῆς: «Μετακαλεσάμενοι

(δηλ. ὁ αὐτοράτωρ Μαρκιανὸς καὶ ἡ Πουλχερία) Ἰουβενάλιον τὸν Ἱεροσολύμων Ἐπίσκοπον, καὶ τοὺς ἀπὸ Παλαιστίνης ἐπισκόπους τότε ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἐνδημούντας πόλει, διὰ τὴν τὸν τμηκαῦτα ἐν Χαλκηδόνι γενομένην σύνοδον, λέγουσιν αὐτοῖς. Ἀκούομεν εἶναι ἐν Ἱεροσολύμοις τὴν πρώτην καὶ ἐξαιρέτον τῆς παναγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας Ἐκκλησίαν ἐν χωρίῳ καλουμένῳ Γεθσημανῆ ἔνθα τὸ ζωρὸν αὐτῆς σῶμα κατετέθη ἐν σορῶ. Βουλόμεθα τοίνυν τὸ λείψανον ἀναγαγεῖν ἐνταῦθα εἰς φυλακτήριον τῆς βασιλευούσης ταύτης πόλεως. Ὑπολαβὼν δὲ Ἰουβενάλιος ἀπεκρίθη. Τῇ μὲν ἀγία καὶ θεοπνεύστῳ Γραφῇ οὐκ ἐμφέρεται τὰ κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἁγίας Θεοτόκου Μαρίας, ἐξ ἀρχαίας δὲ καὶ ἀληθεστάτης παραδόσεως παρελήφμεν, ὅτι ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐνδόξου κοιμήσεως αὐτῆς, οἱ μὲν ἄλλοι σύμπαντες ἀπόστολοι... ἐν καιροῦ ροπῇ μετάρσιοι συνήχθησαν εἰς Ἱεροσόλυμα... Τὸ δὲ θεοδόχον αὐτῆς σῶμα μετ' ἀγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς ὑμνωδίας ἐκκομισθὲν καὶ κηδευθὲν ἐν σορῶ ἐν τῇ Γεθσημανῆ κατετέθη. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας τῆς ἀγγελικῆς ὑμνωδίας παυσαμένης παρόντων τῶν ἀποστόλων, ἐνὸς αὐτοῖς ἀπολειφθέντος Θωμᾶ, καὶ μετὰ τὴν τρίτην ἡμέραν ἐλθόντων, καὶ τὸ θεοδόχον σῶμα προσκυνῆσαι βουλευθέντων, ἤνοιξαν τὴν σορὸν. Καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτῆς τὸ πανύμνητον οὐδαμῶς εὐρεῖν ἠδυνήθησαν, μόνον δὲ αὐτῆς τὰ ἐντάφια κείμενα εὐρόντες... ἠσφάλισαν τὴν σορὸν». Ἐν P.G. 96, 747-749]. Οἱ πληροφορίες αὐτὲς βεβαιώνουν ὅτι ὁ Ναὸς εἰς τὸν Τάφον τῆς Θεομήτορος ἀνοικοδομήθη πρὸ τοῦ 450. Τ' ἀνωτέρω βεβαιώνει καὶ ἕνας ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας καὶ μεγάλος Πατὴρ τῆς Δύσεως, ὁ Ἱερώνυμος εἰς ἐγκωμιαστικόν του λόγον εἰς τὴν Κοίμησιν ποὺ ἐξηφωνήθη τὸ 386 μ.Χ.

Μὲ τὶς μαρτυρίες τῶν ὄσων ἀναφέραμε συμφωνεῖ καὶ τὸ Τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων (Ζ' αἰών). Εἰς αὐτὸ ἀναφέρεται ὅτι τὴν 22α Ὀκτωβρίου ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἱερουσαλήμ εορτάζει τὰ «μεγάλα ἐγκαίνια ἐν Γεθσημανῆ, ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ Αὐτοκράτορος Μαρκιανοῦ».

Σήμερα παρ' ὅλες τὶς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Σιωνίτις Ἐκκλησία, τὸ Γένος τῶν Ρωμιῶν ἔχει σχεδὸν τὰ πλήρη δικαιώματα εἰς τὸ Θεομητορικὸν Μνημεῖον. Οἱ Ἁγιοταφῖτες Πατέρες καθημερινῶς ἀγωνίζονται καὶ ἐν μέσῳ κινδύνων καὶ διώξεων ὑψώνουν τὸ λάβαρον τῆς Ρωμιοσύνης εἰς τὸν εὐλογημένον αὐτὸν τόπον καὶ νυχθημερὸν ἀναπέμπουν δεήσεις καὶ ἱκεσίες πρὸς τὴν Παναγίαν μας ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν προσκυνητῶν τῆς Ἁγίας Γῆς καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ τῆς Ἑλλάδος.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Πριν λίγους μήνες (Οκτώβριος 2007) έγιναν τὰ ἔγκαίνια τοῦ νέου ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος (Φατιμά) στὴν Πορτογαλία. Ὁ ναὸς αὐτὸς «ἔγινε» ἀπὸ τὸν Ἕλληνα ἀρχιτέκτονα Ἀλέξανδρο Τομπάζη. Καὶ ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερο (9.000 κατῆμενοι!) ἔργο πού ἀνέλαβε ποτέ Ἕλληνας ἀρχιτέκτονας στὸ ἐξωτερικό. Ὁ κ. Τομπάζης ἔκανε ἐκτενὴ παρουσίαση-διάλεξη, μόνο αὐτοῦ τοῦ ἔργου του, στὶς 5 Φεβρουαρίου 2008, στὸ Μέγαρο Μουσικῆς. Ἀπὸ τὸ μεγαλειῶδες αὐτὸ ἔργο θὰ πάρομε μόνο... μιὰ χαραμάδα. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ, Φῶς. Θὰ καταλάβετε...

Οἱ χάλκινες πόρτες τοῦ ἐν λόγῳ ναοῦ, τεράστιες καὶ ἐπιβλητικές, ὅταν κλείνουν, ἀφήνουν μεταξύ τους μιὰ κατακόρυφη σχισμὴ-χαραμάδα δύο ἑκατοστῶν. Κάποιοι θεώρησαν τὴ χαραμάδα τεχνικὴ ἀβελτηρία· ἀποτέλεσμα ἀπροσεξίας τῶν κατασκευαστῶν. Ὡστόσο, ἀναρίθμητοι ἐπισκέπτες (μέχρι νὰ ἀνοίξουν ἐπίσημα τὰ θυρόφυλλα, μὲ τὰ ἔγκαίνια τοῦ ναοῦ) στάθηκαν στὴ χαραμάδα αὐτὴ γιὰ νὰ δοῦν τί κρύβεται ἀπὸ μέσα. Θὰ ἦταν δὲ πολὺ καλὸ, ἴσως καὶ διασκεδαστικό, νὰ εἶχαν καταγραφεῖ οἱ σκέψεις, οἱ συμβολισμοὶ καὶ οἱ ἐρμηνεῖες τοῦ «περιέργου» πλήθους.

Ὅμως «ὅταν ἀπομονώνεται ἡ χρησιμότητα ἀπὸ τὸ συμβολισμό, ἀκυρώνονται καὶ τὰ δύο». Καὶ μεγάλη τέχνη τῆς ἐπίγειας ζωῆς εἶναι: νὰ ἰσορροπεῖς τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα. Καὶ –ἀκόμη πιὸ μεγάλη– νὰ «ἀπολαμβάνεις» τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ «σωστά», δοξολογώντας Τον ἀπαύστως. Καὶ τὸ μεγαλεῖο ἀναδεικνύεται –συνήθως– μεγαλειωδέστερο, μέσα ἀπὸ περιορισμένο ὀπτικὸ πεδίο. Ὅταν ἔχει ἀποκοπεῖ τὸ ἀχανές τοῦ περιγύρου καὶ ἐστιάζεται τὸ οὐσιῶδες· ὅταν περιορίζονται ὁ ὄγκος καὶ

τὸ βάρος, στοιχεῖα πού πρόσκαιρα ἐντυπωσιάζουν. Καὶ –φυσικά– ὅταν οἱ ἀφαιρέσεις λειτουργοῦν «μυσταγωγικά» καὶ «ἀναγωγικά». (Ἄραγε δὲν εἶναι πολὺ συναφεῖς αὐτὲς οἱ «ἀφαιρέσεις» μὲ τὴ «στενὴ ὁδὸ» τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς;)

Τὶς μέρες αὐτές, μέρες τοῦ Δεκαπενταύγουστου, προκειμένου νὰ ἀξιωθοῦμε νὰ προσεγγίσουμε μὲ περισσότερο σεβασμὸ τὸ «Θεοχώρητο Ναὸ» πού δεσπόζει στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιαίτερα αὐτὲς τὶς μέρες, τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο, μᾶς τοποθετεῖ εὐλαβικά ἡ Ἐκκλησία μας μπροστὰ σὲ κάποιες χαραμάδες-περιορισμούς, προστάζοντας ἐνταντικότερο προσωπικὸ ἀγῶνα, μὲ αὐστηρές «ἀφαιρέσεις ὄγκου καὶ βαρῶν», θὰ λέγαμε χαριτολογώντας.

Ὅμως, γιατί: χαραμάδες καὶ περιορισμοί;

– Γιὰ τὰ «ἀπροετοιμαστα» μάτια δὲν «σηκῶνουν» ὅλη τὴ θέα τοῦ ἐκπάγλου κάλλους τοῦ «Να-

Ἄρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

οῦ». Πού εἶναι τὸ πιὸ πολύτιμο Δημιούργημα τοῦ Πλάστη μας: «ἡ ὑπὲρ τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφίμ»· «τὸ Μεθόριον κτιστοῦ καὶ Ἀκτίστου»· «τὸ Ἀέτωμα τῆς Πλάσης ὅλης»· «ἡ μετὰ Θεόν, Θεός»· ἡ Παναγία μας. Πού διαθέτει μάλιστα ἰλιγγιώδες «χρηστικό» καὶ «συμβολικό» βάρος. Καὶ γιὰ τὸ νῦν καὶ γιὰ τὸ αἰεῖ.

Οἱ χαραμάδες αὐτές, ἀπ' ὅπου Τὴν κοιτάζουμε ἐκστατικοί, παίρνοντας ἄπλετο Φῶς καὶ ζεῖδωρο Ἄερα εἶναι, ἐξάλλου, μιὰ «ἀναγκαστικὴ λύση», ἀφοῦ δὲν ὑπάρχουν ἄφθονες ἱστορικές μαρτυρίες τῆς τότε ἐποχῆς, ἀφοῦ ἡ Κυρία Θεοτόκος ἄφησε ἐπὶ γῆς τὸν Ἐαυτὸ Της ἐπιμελῶς «ἀμάρτυρο», μὲ τὴ συγκάλυψη τῶν ἀρετῶν Της, ἀπὸ συνειδητὴ ἀφάνεια. Μᾶλλον, γιὰ νὰ δώσει πολλαπλὰ μηνύματα στὰ «φιλοπεριέργα» μάτια τῆς ἐποχῆς μας, καὶ ὄχι γιὰ τὴν κινδύνευε ἡ ὑπὲρ πᾶσαν ἐννοίαν ἀξία Της. Καθῶς, διαφορετικά, θὰ «χανόταν» σὲ «ἄσκοπες διαδικασίες», ἀκυρώνοντας τὴν ἀποστολή Της, καταντώντας –ἄλλη– μιὰ φευγαλέα παρουσία, χωρὶς προοπτικὴ Ἑπουράνιας Βασιλείας.

Νὰ ἔχουμε τὶς πρεσβείες Της!... Καὶ τότε θὰ γίνουν τὰ προσωπικά μας «ἐγκαίνια», ἀνοίγοντας διάπλατα (καὶ γιὰ μᾶς) τὸ Οὐράνιο Στερέωμα τῆς Ἀγκαλιᾶς τοῦ Υἱοῦ Της καὶ Θεοῦ. Προϋποθέτοντας ὅμως τὴ δική μας φιλότιμη συμβολή.

Ὅλα πρὸς τὰ Ἐκεῖ νὰ κατατείνουν!... Ὑπάρχει Φῶς· καὶ ἀξιόπιστος Ὁδηγός. Ἄς ἀκολουθοῦμε! Ἀπὸ τὸ νῦν στὸ Ἐπέκεινα, ὅπως ἡ Θεοτόκος, ταπεινὰ μὰ ἐκκωφαντικά, μᾶς ὑποδεικνύει.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ἐξελέγησαν τρεῖς νέοι Σεβ. Μητροπολίτες

Συνήλθε στις 24.06.08, σέ μόνη ἑκτακτη Συνεδρία, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπό τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου μέ μοναδικό θέμα τὴν πλήρωση τῶν τριῶν κενῶν Ἱ. Μητροπόλεων Λευκάδος, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας. Μετὰ τίς τυπικές διαδικασίες ἀποφασίσθηκε μέ ψηφοφορία ἡ πλήρωση τῶν κενῶν Ἱ. Μητροπόλεων δι' ἐκλογῆς. Στίς ἐκλογές πού ἀκολούθησαν, παρόντων 73 Σεβ. Μητροπολιτῶν ἐξελέγησαν ὁ Ἀρχιμ. κ. Θεόφιλος Μανωλάτος ὡς Μητροπολίτης Λευ-

κάδος καὶ Ἰθάκης μέ 49 ψήφους, ὁ Ἀρχιμ. κ. Γεώργιος Μαντζουράνης μέ 65 ψήφους καὶ ὁ Ἀρχιμ. κ. Καλλίνικος Δεμενόπουλος μέ 44 ψήφους. Μετὰ τὴν ὀλοκλήρωση τῆς Ψηφοφορίας ἀκολούθησε τὸ Μικρὸ καὶ τὸ Μεγάλο Μήνυμα τῶν τριῶν νεοεκλεγέντων Μητροπολιτῶν, οἱ ὁποῖοι χειροτονήθηκαν α) ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Θεόφιλος στίς 27 Ἰουνίου στὸν Καθεδρικό Ἱ. Ν. Ἀθηνῶν, β) ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Γεώργιος, στίς 28.06.08 στὴν Ἱ. Μ. Ὁσίου Λουκά Βοιωτίας καὶ γ) ὁ Παροναξίας κ. Καλλίνικος, στίς 30.06.08 στὸν Καθεδρικό Ἱ. Ν. Ἀθηνῶν.

Ἡ Γ' Συνδιάσκεψη Γυναικῶν - Ἐκπροσώπων Ἱ. Μητροπόλεων

Πραγματοποιήθηκαν ἀπὸ 20 ἕως 21 Ἰουνίου ἐ.ἔ. στὸ Βόλο μέ ἐπιτυχία οἱ ἐργασίες τῆς Γ' Συνδιασκέψεως Γυναικῶν-Ἐκπροσώπων Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέ κεντρικό θέμα: «Γυναίκα καὶ Ψυχικὴ Ὑγεία». Τὴν εὐθύνη τῆς διοργανώσεως τῆς Συνδιασκέψεως εἶχε ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Γυναικείων

Θεμάτων, σέ συνεργασία μέ τὴν Ἱ. Μ. Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ, ἡ ὁποία τὴν φιλοξένησε στὸ Συνεδριακὸ τῆς Κέντρο. Μετὰ τὴν ἐπίσημη ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀρχιμ. κ. Πλ. Κρικρῆς ἔκανε σύντομη ἐπισκόπηση τοῦ ἔργου τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γυναικείων Θεμάτων καὶ ἀνέγνωσε

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

μήνυμα του Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ὁποῖου τελοῦσε ἡ Συνδιάσκεψη. Ὁ Σεβ. Πρόεδρος τῆς Ε.Σ.Ε. Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος κηρύσσοντας τὴν ἑναρξὴ τῶν ἐργασιῶν μεταξύ ἄλλων τόνισε ὅτι τὸ 50% τῶν ψυχικῶν διαταραχῶν πρωτοεκδηλώνονται στὴν ἐφηβεία καὶ ὅτι γιὰ τὴν Ἐκκλησία ἡ ἐμφάνιση τῶν ψυχικῶν διαταραχῶν σχετίζεται καὶ μὲ τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεό, καθὼς ἡ πίστη καὶ ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὸν Θεὸ συνδέουν καὶ τοὺς ἀνθρώπους μεταξύ τους, δημιουργοῦν δεσμούς ἀλληλεγγύης, ἐνισχύουν τὰ κοινὰ ἐνδιαφέροντα, τὶς ἐμπειρίες, τὰ συναίσθηματα. Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἐργασιῶν ἀναπτύχθηκαν οἱ ἐξῆς ἐμπεριστατωμένες εἰσηγήσεις: α. «Πίστη καὶ ψυχικὴ Ὑγεία» ἀπὸ τὴν κ. Ἑλ. Κασσελοῦρη-Χατζήβασιλειάδη, Ἐκπαιδευτικό-Δρα Θεολογίας. β. «Οἰκογένεια καὶ ψυχικὴ ὑγεία: Ἡ πολιτικὴ τῆς Ε.Ε.», ἀπὸ τὴν κ. Μ. Κασσιώτου-Παναγιωτοπούλου, Εὐρωβουλευτή. γ. «Πνευματικὴ καὶ θεολογικὴ διάσταση τῆς ψυχικῆς ὑγείας καὶ ιδιαίτε-

ρα στὶς Γυναίκες», ἀπὸ τὸν Πρωτ. Β. Θερμό. δ. «Φτώχεια γένους θηλυκοῦ. Ἐπιπτώσεις», ἀπὸ τὴν κ. Λ. Μαράτου-Ἀλιμπράντη, Δρα Κοινωνιολογίας, Ἐρευνήτρια Α' Βαθμίδος Ε.Κ.Κ.Ε.. ε. «Ψυχικὴ ὑγεία καὶ ἀναπαραγωγικὴ διαδικασία», ἀπὸ τὴν κ. Κ. Κουντή, Ψυχιατρικὴ Κοινωνικὴ Λειτουργὸ Αἰγυνητείου Νοσοκομείου. στ. «Ἡ συμβολὴ τῆς Γυναίκας στὴν ψυχικὴ ὑγεία τῆς οἰκογένειας» ἀπὸ τὴν κ. Δ. Τσιάνου-Γούση, Ἰατρό-Εἰδικὴ Παθολόγο, Μέλος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γυναικείων Θεμάτων. Στὴ συνέχεια οἱ Κυρίες Ἐκπρόσωποι τῶν Ἱ. Μητροπόλεων χωρίσθηκαν σὲ ὁμάδες ἐργασίας καὶ συζήτησαν γιὰ τὴν πρόοδο καὶ τὶς δυσκολίες τῆς λειτουργίας τῶν Ὑπηρεσιῶν Γυναικείων Θεμάτων τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, ὡς καὶ τὶς μελλοντικὲς προοπτικὲς τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Διαμητροπολιτικοῦ Δικτύου Γυναικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀποφασίσθηκε ὅπως τὰ πορίσματα τῆς Συνδιασκέψεως ἀξιολογηθοῦν ἀπὸ τὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Γυναικείων Θεμάτων, ἡ ὁποία καὶ θὰ τὰ διαβιβάσει στὴν Ἱερά Σύνοδο.

Ἡ ἐορτὴ τῶν 318 Θεοφόρων Πατέρων τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τῶν Ἁγίων 318 Θεοφόρων Πατέρων τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου τὸ ἔτος 325 μ.Χ. ἡ Ἱ. Μ. Νικαίας ἐτίμησε τοὺς Ἁγίους διοργανώνοντας πανηγυρικὲς ἐκδηλώσεις τὸ Σάββατο 7 καὶ τὴν Κυριακὴ 8.6.2008. Τὸ Σάββατο τελέσθηκε πανηγυρικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἑσπερινὸς χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Νικαίας κ. Ἀλεξίου στὴν ἀνεγειρομένη Ἱ. Μ. πάνω ἀπὸ τὸ Περιβαλλοντικὸ Πάρκο Σχιστοῦ-Περάματος, μὲ τὴν συμμετοχὴ τῆς Ἀδελφότητος, τοῦ Ἱ. Κλήρου καὶ εὐσεβῶν χριστιανῶν. Τὴν κυριώνυμο ἡμέρα, Κυριακὴ 8 Ἰουνίου, τελέσθηκε Ἀρχιερατικὸ Συλλεῖτουργο στὸν Καθεδρικὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἁγίου Νικολάου Νικαίας προεξάρχοντος τοῦ Μακ.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερωνύμου, συνιερουργούντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ καὶ τοῦ κ. Ἀλεξίου. Τὸν ἐπίκαιρο θεῖο λόγο ἐξεφώνησε ὁ Μακαριώτατος. Ἀκολούθη-

σε πάνδημη λιτανεῖα μὲ τὴν συμμετοχὴ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Κοινοβουλίου, Δημάρχων, πολιτικῶν, δικαστικῶν, στρατιωτικῶν καὶ λοιπῶν ἀρχῶν.

Ἡ ἑορτὴ τῶν Ἁγίων Πάντων στὴν Κέρκυρα

Μὲ συμμετοχὴ πλήθους λαοῦ ἑορτάσθηκε ἡ μνήμη Πάντων τῶν Ἁγίων στὴν Κέρκυρα, μὲ ἐπίκεντρο τοῦ ἑορτασμοῦ τὸν ἱστορικὸ συναδελφικὸ ναὸ τῶν Ἁγίων Πάντων πόλεως. Στὴ Θ. Λειτουργία τῆς Κυριακῆς 22.06.08 ἱερούργησε ὁ Σεβ. Κερκύρας κ. Νεκτάριος, καὶ στὴ διάρκειά

της χειροτόνησε σὲ πρεσβύτερο τὸν διάκονο κ. Σπυρίδωνα Λεοντίτση, ἕγγαμο, πατέρα ἑνὸς παιδιοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ ὑπηρετήσῃ ὡς ἐφημέριος στὸ Λιβάδι Βελονάδων. Ὁ Σεβασμιώτατος ἐπισήμανε ὅτι ἡ ἀγιότητα, τὴν ὁποία ἰδιαίτερος ἡ Ἐκκλησίας μας ἑορτάζει τὴν ἡμέρα τῶν Ἁγίων Πάντων, μᾶς δείχνει ἕναν ἄλλο δρόμο πορείας στὴ ζωὴ, τὸν πνευματικὸ, καὶ κάλεσε τὸν νεοχειροτονοῦμενο νὰ παραμείνει πιστὸς στὴν ἀποστολὴ του. Μὲ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας ὁ Σεβ. εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ συνομιλήσῃ καὶ νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κατέκλυσαν τὸν Ἱ. Ναό, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ βουλευτὴς Κέρκυρας κ. Δένδιας. Τὴν παραμονὴ τῆς ἑορτῆς στὸν Πανηγυρικὸ Ἑσπερινὸ ὁμιλητὴς ἦταν ὁ Ἀρχιμ. Σ. Λινοσπόρης, Ἱεροκήρυκας τῆς Ἱ. Μ. Κερκύρας. Οἱ λατρευτικὲς ἐκδηλώσεις ἐκλείσαν τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς, μὲ τὴν τέλεση τοῦ Κτιτορικοῦ Μνημοσύνου γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς ὄλων ὅσοι διακόνησαν στὸν Ναό, ποὺ χτίστηκε τὸ 1688.

Στιγμιότυπα ἀπὸ τὶς ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου

ΑΘΗΝΑ

ΚΟΡΙΝΘΟΣ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ο Ι. Ν. Παναγίας Σουμελά στις Άχαρνές

Στήν περιοχή τῶν Ἀχαρνῶν (Μενιδίου Ἀττικῆς) ἔχουν ἀπό χρόνια ἐγκατασταθεῖ 40.000 περίπου Ποντιακῆς καταγωγῆς ἀδελφοί μας ὀρθόδοξοι Ἕλληνες ἀπό διάφορες Δημοκρατίες τῆς πρώην Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Γιά τίς θρησκευτικῆς ἀνάγκες τους τοὺς εἶχε παραχωρηθεῖ ἀπό τὴν Ἐκκλησία τὸ παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Φανουρίου στὸν Ἱ. Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος τῆς ὁδοῦ Ἀχαρνῶν. Μὲ τίς ἄοκνες προσπάθειες τοῦ π. Γρηγορίου Πιγκάλοφ συγκεντρώθηκε ἕνα

σοβαρὸ ποσὸν ποὺ ἐπέτρεψε τὴν θεμελίωση ἑνὸς ναοῦ στὴν περιοχή ὅπου βρίσκονται ἐγκατεστημένοι μὲ πολλές ἐλλείψεις οἱ πολυάριθμοι αὐτοὶ ἀδελφοί μας. Τὸ ναὸ ἀφιέρωσαν στὸ παλλάδιο τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ, στὴν Παναγία Σουμελά. Πνευματικὸς τῶν πιστῶν εἶναι ὁ ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μ. Παρακλήτου καὶ προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ν. Σώτειρας Νικοδήμου Ἀρχιμ. Τιμόθεος Σακάς. Ἡ λειτουργία τους γίνεται στὴ ρωσικὴ γλῶσσα, ἀνήκουν στὸ παλιὸ ἐορτολόγιο καὶ εἶναι σημαντικό ὅτι μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου συγκεντρώνονται ἐδῶ πολλοὶ πιστοὶ ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸ σχίσμα, καὶ χάρις στὸ ἔργο ποὺ συντελεῖται θὰ ἐπιστρέψουν καὶ ἄλλοι. Ἢδη ἔχει ὀλοκληρωθεῖ τὸ ὑπόγειο τοῦ οἰκοδομήματος καὶ ἔχει διαμορφωθεῖ σὲ μία πολὺ προσεγμένη ἐκκλησία. Στὸ ναὸ πρόκειται νὰ μεταφερθοῦν τὸ φθινόπωρο τὰ τίμια λείψανα τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ θὰ μεταφερθοῦν ἐκτὸς τῶν συνόρων τῆς χώρας.

**Ἐκδήλωση γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ὑπηρεσία τοῦ BBC
στὴν Ἑλληνορθόδοξη Κοινότητα τοῦ Harrow (ΒΔ Λονδίνου)**

Τὴν Κυριακὴ 18η Μαΐου πραγματοποιήθηκε στὴν Ἑλληνορθόδοξη Κοινότητα τοῦ Harrow (ΒΔ Λονδίνου) Πνευματικὴ Σύναξη, τὴν ὁποία ὀργάνωσε ἡ Βοηθητικὴ Ἀδελφότητα Κυριῶν «Ἡ Ἁγ. Ἀγάθη», στὴν ὁποία προεδρεῖ ἡ κ. Εὐα Χρήστου. Τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας ἦταν ἡ «Ἑλληνικὴ Ὑπηρεσία τοῦ BBC». Τὸ θέμα διαπραγματεύθηκαν εὐστοχα καὶ παρουσίασαν γλαφυρὰ δύο διακεκριμένοι Ἕλληνες δημοσιογράφοι, ὁ κ. Βύρων Καρύδης καὶ ὁ Παῦλος Ναθαναήλ. Κατὰ τὴν ὁμιλία τους παρουσίασαν ἱστορικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν σύσταση (τὸ 1939), λειτουργία καὶ τελικὰ τὴν παύση (στὶς 31 Δεκεμβρίου 2005) τῆς Ἑλληνικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ BBC. Ἐπίσης, ἀναφέρθηκαν σὲ διάφορα περιστατικὰ ποὺ συνέβησαν κατὰ τὴν λειτουργία τῆς Ὑπηρεσίας, καὶ βέβαια θυμῆθη-

καν καὶ πολλὰ ὀνόματα δημοσιογράφων (Γ. Ἀγγέλογλου), ἀλλὰ καὶ προσκεκλημένων πολιτικῶν (Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, Κ. Καραμανλῆς), λογοτεχνῶν (Γ. Σεφέρης), μουσικῶν (Μ. Θεοδωράκης) καὶ ἄλλων ποὺ παρήλασαν ἀπὸ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

τήν Έλληνική Υπηρεσία του BBC για να δώσουν συνεντεύξεις. Οι δύο πιο σημαντικές εποχές της Έλληνικής Υπηρεσίας του BBC ήταν ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η Έπταετία της Δικτατορίας στην Ελλάδα (1967-1974). Μετά την παύση της λειτουργίας της Υπηρεσίας ολοκλήρω το πο-

λύτιμο Αρχείο της κατατέθηκε στην Βιβλιοθήκη του Έλληνικού Κοινοβουλίου για αξιοποίηση. Ευχαριστούμε θερμώς τον π. Άν. Δ. Σαλαπάτα, ό οποίος έγκαινιάσε πρόσφατα τη συνεργασία του με τον «Έφημερίο» και περιμένουμε και την ανταπόκριση και άλλων από την διασπορά.

Η «Έλληνική Ίεραποστολική Ένωση» ξανακτυπά

Σε συνέχεια προηγούμενων προσηλυτιστικῶν ἐκδηλώσεων της ή νεοπροτεσταντική ὀργάνωση «Έλληνική Ίεραποστολική Ένωση» προγραμματίζει, για τὸν μῆνα Ἰούλιο 2008, στὶς πυρόπληκτες περιοχές τοῦ νομοῦ Ἡλείας, νέα δραστηριότητα ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ». Ὅπως ὑποστηρίζουν οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ὁμάδας αὐτῆς, ἐπειδὴ στὴν Ἑλλάδα ὑπάρχουν δύο τύποι ἀνθρώπων, «οἱ μὲν λατρευτὲς διαφόρων εἰδώλων καὶ στὴν ἄλλη κατάταξη λατρευτὲς τοῦ γιοῦ τοῦ Θεοῦ», ἔχουν σκοπὸ «ὅπως κατάρκτησε ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ τὴν γῆ τῆς Ἐπαγγελίας», μὲ τὸν ἴδιο τρόπο νὰ περπατήσουν κι ἐκεῖνοι σὲ «κάθε γωνιὰ τῆς πατρίδας μας», ὥστε νὰ γνωρίσουν οἱ ... Ἕλληνες

Ὁρθόδοξοι τὸν Χριστό, σὰν νὰ τὸν ἀγνοοῦν ἐδῶ καὶ 2000 χρόνια. Πρόκειται γιὰ μίᾱ ἀπὸ τὶς ὁμάδες, ποὺ τὰ καλοκαίρια τοῦ 2004 καὶ τοῦ 2006 κατέκλυσαν τὰ νησιά μας μὲ διάφορα προσηλυτιστικὰ ἔντυπα. Ὑπευθυμίζουμε γιὰ μίᾱ ἀκόμη φορά, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Πίστη εἶναι ἡ πίστη τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων Του, ὅτι ἡ σωτηρία εἶναι δωρεὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι ὁ κάθε χριστιανὸς σώζεται ὅταν ζεῖ ἐνωμένος μὲ τὸν Χριστό, ὡς μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ Τιμ. 3,15). Ὅλες οἱ προσηλυτιστικὲς δραστηριότητες ὑπηρετοῦν ὑποπτες, ἀνθρώπινες σκοπιμότητες. Ἐξ ἄλλου, τὸ Σύνταγμα τῆς Πατρίδας μας (ἄρθρο 13) ἀπαγορεύει τὸν προσηλυτισμὸ.

Ὁ ναὸς τοῦ Ἁγ. Ἀχιλλίου στὸ Β. Καμεροῦν

Προχωρεῖ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἡ ἀνέγερση τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγ. Ἀχιλλίου, στὴν πόλη Μάρονα τοῦ Β. Καμεροῦν. Μετὰ ἀπὸ τὴ σκληρὴ καὶ ἐπίπονη ἐργασία τοῦ Σεβ. Καμεροῦν κ. Γρηγορίου, τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κοινότητος καὶ τοῦ ὑπευθύνου Ἰθαγενοῦς Ἱερέως π. Εἰρηναίου, ἀλλὰ καὶ τὴν οὐσιαστικὴ συμβολὴ καὶ ὀλοκληρωτικὴ στήριξη καὶ ἐνίσχυση τοῦ Σεβ. Λαρίσης καὶ Τυρνάβου κ. Ἰγνατίου, τῶν μελῶν τῆς εἰδικῆς Ἑραρικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν Λαρισαίων Χριστιανῶν ποὺ ἔχουν ἀγαπήσει αὐτὸ τὸ σημαντικὸτατο ἔργο στὴν ξερὴ καὶ ἀνυδρὴ χώρα τῆς Ἀφρικῆς ὑψώνεται σιγὰ σιγὰ ὁ Ναὸς τοῦ προστάτη καὶ πολιούχου Λαρίσης στὸ Β. Καμεροῦν. Πρόκειται γιὰ μεγάλη τρίκλιτη βασιλικῆς, τὸ σχέδιο τῆς ὁποίας προσφέρθηκε

ἀπὸ τὴν Ναοδομία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὲ καμπαναριὸ στὴν πρόσοψή του. Ὁ ναὸς θὰ στεγαστεῖ μὲ φύλλα ἀλουμινίου πάνω σὲ ξύλινα ὑποστηρίγματα καὶ σὲ μίᾱ ἄλλη φάση στὸ μέλλον ἐσωτερικὰ θὰ καλυφθοῦν τὰ ταβάνια μὲ ξύλινη ψευδοροφή, ἡ ὁποία ἔπειτα θὰ διακοσμηθεῖ.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Πατροπαράδοτο σέβας

Ο άνθρωπος έφευρίσκει χίλιους δυο τρόπους για να περιφρονήσει τον συνάνθρωπό του, να τον έξευτελίσει. Τους ζούμε στην καθημερινή πράξη αλλά και καταγραμμένους στην ιστορία. Μεγάλη ασέβεια έθεωρείτο πάντοτε ή έλλειψη φροντίδας για τους νεκρούς ακόμη κι όταν αδήριτη ανάγκη πίεζε στρατούς να υποχωρούν πρό του έχθρου. Ακόμη και τότε υποχρέωση των περιλειπομένων ήταν ή ταφή των νεκρών. Στο κοινό χρέος που είναι ο θάνατος, οι έπιζώντες ένοιωθαν τό «άλλο χρέος», να τιμήσουν και να σεβαστούν το νεκρό συνάνθρωπο και να συγκρουστούν ένιοτε με την έξουσία. Η Αντιγόνη παραμένει αιώνιο παράδειγμα στην αντίθεσή της με τον Κρέοντα για την ταφή του αδελφού της. Ο Τωβίτ, μεγάλο όροσημο στη στάση έναντι των άταφων νεκρών συμπατριωτών του, άψηφά τους κινδύνους και τις άπειλές τιμώντας τους με άυταπάρινηση και άυτοεξοριζόμενος (βλ. τὰ κεφάλαια 2 και 3 του βιβλίου του Τωβίτ).

Η χριστιανική Έκκλησία άπ' άρχής περιέβαλλε τους κεκοιμημένους άδελφούς με ταφικά έθιμα που άπέπνεαν όλη την άγάπη της γι' αυτούς και τό άπομένον σκήνωμά τους πριν να άπέλθει στο παράδοχο ταξίδι του σώματος στο κέντρο τής γής προσδοκώντας την Άνάσταση. Τελευταίες έρευνες στις ΗΠΑ δείχνουν έντούτους ότι θρησκευτικά τελετουργικά που άφορούν στην ταφή των νεκρών μεταβάλλονται και για έμπορικούς ακόμη λόγους (βλ. περ. Forschung 4/2007, σ. 6-11).

Θά έλεγα ότι είναι βαθεία ριζωμένη ή ανάγκη να μεριμνούμε για τους τάφους και τὰ όστὰ των προγόνων μας, που είναι οί μοναδικοί και κατ' εύφημισμόν «σιωπηλοί» μάρτυρες τής ανθρώπινης ιστορίας, γιατί αν έμεις σιωπήσουμε αυτοί «κεκράζονται». Πώς να τους έγκαταλείψουμε στην τύχη τους; Θυμάμαι μέχρι τώρα την άπελπισμένη κραυγή του τελευταίου ίσως Δημάρχου τής τουρκικής πόλεως Χασανκείφ, ή όποία έπρόκειτο να κατακλυσθεί από τό νερό για την κατασκευή ενός ύδροηλεκτρικού φράγματος. Σέ συνέντευξή του στην έφημερίδα «Le Monde» τόνιζε ότι ή όλη έπιχείρηση θυμίζει μία «πολιτισμική γε-

Του κ. Άλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου Όμ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Άθηνών

νοκτονία». «Εγώ, δηλώνει, σε κάθε περίπτωση, δέν πρόκειται να φύγω. Δέν μπορώ να έγκαταλείψω τον τάφο του πατέρα μου σαράντα μέτρα κάτω από τό νερό».

Άμορφος ώραιότης

Όταν άντικρίζεις κατά την έκταφή τὰ όστὰ συγγενικού σου προσώπου είναι σα να πέφτεις στην έκσταση του πρώτου Άδάμ, όταν αναφωνούσε: «Τούτο νυν όστουν έκ των όστέων μου». Νοιώθεις τότε άδελφικούς δεσμούς που σε δένουν μαζί του κι αισθάνεσαι ένα μ' όλη την ανθρωπότητα. Συγχωρείς και ζητᾶς συγχώρηση για ότι σου έχουν κάνει και για ό,τι έχεις κάνει σ' αυτούς. Αισθάνεσαι την ανάγκη ν' άγκαλιάσεις με στοργή αυτήν την κára που τόσα είχε συγκρατήσει, σκεφθεί και φαντασθεί, άγαθὰ και ποιηρά: «να ναουρίσεις σαν κλαράκια τὰ κόκαλα του πατέρα σου» (στίχος του Ίρλανδου ποιητή Μάικλ Λόνγκλεϊ).

Κι ή άπόθεσή τους στα όστεοφυλάκια είναι μία πράξη θύμησης που μᾶς την έμπιστεύτηκαν από τὰ βάθη των αιώνων. Κι αν για τον ποιητή είναι «μακάριοι οί νεκροί που λησμονᾶνε», έμεις δέν πρέπει να περιπέσουμε σε ένα «πολιτισμικό Άλτςχάιμερ» κι αντί ενός λεπτού σιγή έκ μέρους μας να τους έπιβάλουμε σιγή αιώνων. Ο ίδιος ο άνθρωπος στο πέρασμά του από τή γή γίνεται ένα μνημείο πολιτισμού. Ένα λείψανο άγίου για παράδειγμα, άγιασμένο από τή Χάρη, μεταμορφώνει τό νεκρό σώμα σε ζωντανό ίχνος που μεταμορφώνει τον κόσμο.

Μελέτη θανάτου

Η προσπάθεια των τελευταίων εβδομάδων συγκεντρώσεως συγγενικών όστων σε ένα κοινό χώρο και οί άπανωτοί θάνατοι συγγενικών και φιλικών προσώπων με την έξ ανάγκης έπίσκεψη των Κοιμητηρίων, με έφερε πολύ κοντά στη «μελέτη θανάτου», που ή όρθόδοξη Έκκλησία μας μᾶς καλοῦσε ιδιαίτερα τις μέρες τής Μ. Σαρακο-

στής. Εύτυχως ή συγκυρία με τον έορτασμό της 'Αναστάσεως του Κυρίου άπάλυνε τον πόνο του άποχαιρετισμού. Ήταν, όμως, και εύκαιρία προσευχής και μνημονεύσεως των κεκοιμημένων μας και έπισκέψεως τους στους οικείους χώρους, εκεί όπου:

Όστέα τεταπεινωμένα οικοδομοῦν λαμπρούς ναοὺς·

στοιχημένα στη σειρά ὑπομένουν ἀνυπόμονα τριγμούς πού ἀντηχοῦν διαλόγους μυστικούς ἔτσι συντροφευμένα πού εἶναι τὸ ἓνα δίπλα στοῦ ἄλλο.

Κιβώτια - κιβώρια μιᾶς ἄλλης τάξης πού ἀποπνέουν γαλήνη ἀναπαύσεως.

Εἰσέρχεται στις κατακόμβες ὅπου φυλάσσονται, νοιώθεις οικείος σά νά τους γνώριζες ἀπό παλιά.

Γνωστοί και ἄγνωστοί γίνονται γνώριμοί σου. Σέ συντροφεύουν· γίνονται γέφυρες, περάτες.

Τά τόξα τους γίνονται τόξα πού ἐκτοξεύουν και σέ πηγαίνουν πέρα ἀπό τους στόχους.

Ἐσὺ ἴσαι στόχος κινούμενος ἔτσι ὅπως βηματίζεις,

σέ σημαδεύουν χωρίς κακὸ σκοπὸ και σέ κοιτοῦν με θαλπωρή, βγαλμένη ἀπό κόκαλα ἱερά.

Μειδιώντας, περιμένουν και ἀποκαραδοκοῦν τὴν Ἄνάσταση.

Αὐτὲς οἱ γραμμὲς πού χάραξα πρὶν μερικὰ χρόνια ἔχοντας πάει γιὰ νὰ πληρώσω τὰ φύλακτρα ὀστῶν στοῦ Γ' Νεκροταφεῖο Ἀθηνῶν, ἦλθαν ἐπίκαιρες μετὰ τὶς πρόσφατες προσπάθειες ἀνακομιδῆς πού ἀνέφερα. Πέρα ἀπὸ τὴ φορτισμένη ἀτμόσφαιρα νοιώθεις ἴχνη ζωῆς πού πάλλει και ἀναμένεις νὰ ξεπηδήσει κάποτε ἡ ζωὴ και νὰ πατηθεῖ ὁ θάνατος μετὰ τὸ Θάνατο και τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου.

Εἰκόνα ἀπὸ μιὰ Ἐκθεση

Εὐγενική πρόσκληση στὰ ἐγκαίρια μιᾶς ἐκθεσης ζωγραφικῆς ὁδήγησε τὰ βήματά μου στὴν Αἴθουσα Τέχνης «Ἄνεμος», ὅπου ἐκθέτει ὁ Μάρτιν Κράστεβ. Ἕνας συγκεκριμένος πίνακας πού εἶναι τυπωμένος και στὴν πρόσκληση με ἐντυπωσίασε μετὰ τὶς «ἀναλογίες» του. Παριστᾶ μιὰ σειρά ἀπὸ κυψέλες μελισσῶν σὲ ἀγροτικὸ τοπίο. Ἐξοχή σύνθεση χρωμάτων σὲ κλίμακες ἀπαλῆς, σὲ προσκαλοῦν νὰ διεισδύσεις στοῦ ἐντὸς τῶν κιβωτίων και νὰ ἀφουγκρασθεῖς τὴ ζωὴ πού τελεσιουργεῖται ἐκεῖ. Κάπως ἔτσι δὲν θὰ ἀναδυθεῖ «ἡ ζωὴ ἐκ τάφων» ἀναρωτήθηκα:

Προτεινόμενη θέση εἰκόνας
«κυψέλες μελισσῶν»

Τότε, ἡ προφητεία τοῦ Ἰεζεκιήλ (κεφ. 37, 1-14) θὰ γίνῃ πραγματικότητα. Πρόσφατο τὸ ἄκουσμά της τὴ Μ. Παρασκευὴ στὶς Ἐκκλησίες μας. Ἀνεπανάληπτο κήρυγμα ἐλπίδας.

Ἄντηχεῖ ἀκόμη στ' αὐτιά μας:

«Ἄνθρωπε, ἐρωτᾷ ὁ Κύριος, μποροῦν νὰ γίνουν ζωντανοὶ ἄνθρωποι αὐτὰ τὰ κόκαλα»;

«Κύριε, Θεέ, ἐσὺ ξέρεις».

Τότε μοῦ εἶπε: «Μίλα ἐκ μέρους μου σ' αὐτὰ τὰ κόκαλα και πές τους: «κόκαλα ἐσεῖς ξερά, ὁ Κύριος ὁ Θεὸς σας λέει: Προσέξτε! Ἐγὼ θὰ φέρω πνοὴ μέσα σας και θὰ πάρετε ζωὴ» (στίχοι 3-5). Ἐγὼ, ὁ Κύριος ὁ Θεὸς λέω: Θ' ἀνοίξω τοὺς τάφους σας και θὰ σᾶς βγάλω μες ἀπ' αὐτούς...» (στίχος 13).

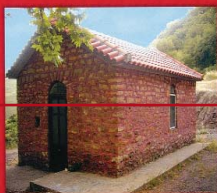
Σὲ αὐτὰ πού προηγήθηκαν δὲν χρειάζεται μακρηγορία. Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου και ἡ Ἀνάστασή Του δίνει σ' ἐμᾶς τοὺς περιλειπούμενους τὴ δύναμη τῆς ἰκεσίας και τὴν ἐλπίδα τόσο γιὰ τοὺς κοιμηθέντας, συγγενεῖς και φίλους, ὅσο και γιὰ τὸν ἴδιο μας τὸν ἑαυτό. Σ' αὐτὴ τὴ μελέτη θανάτου μελετᾶς τὴν ἀνάσταση και τὴ μεταμόρφωση τῆς ζωῆς...

ων
ίμου

δικότη-
ία Κα-
) είναι
μέ σε-

ς στο πλαίσιο των έκδηλώσεων του
κοντά στα δικά της στοιχεία μαρ-
ατά μνημεία, τα πρόσωπα και τα
χωριό, την ιστορία, το περιβάλλον
αφέρον της στον Γ. Ν. του Άγ. Ίω-
μορφή του Ήγαπημένου Μαθητή.
την Άκολουθία του Ευαγγελιστή
δηλώσεις στη μνήμη του. Ένα χα-
για τον τόπο και την ιστορία του,
αι γνώση.

Ο Άγιος Ιωάννης του Στασιμού Μεσσηνίας

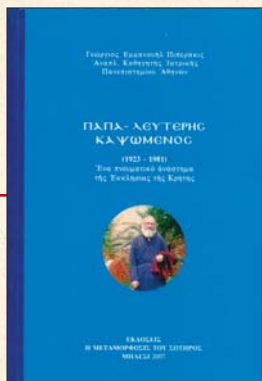
Ο Άποστολος & Ευαγγελιστής
Ιωάννης ο Θεολόγος

Έκδοση
Πολιτιστικού Συλλόγου
Στασιμίων

ένος

ης Κρήτης,
τό τον Άλι-
αρουσιάζει

θ. κ. Γ. Πιπεράκης. Ο παπα-Λευ-
ποτελεί ένα ακόμα παράδειγμα
ήν Έκκλησία του Θεού με από-
ριακό λόγο. Ο συγγραφέας, πα-
ν διακεκριμένων προσώπων, πα-
όπο ανάγλυφο τή μορφή του π.
ναδεικνύει αλλά προσφέρει τις
του κατά τρόπο έπαγωγικό. Μία
κότητα τής στεγνής εποχής μας
ελφότητα τής Γ. Μ. Μεταμορφώ-

Αίδ. Στυλιανού Βότση

Γ. Ν. Άγ. Χαράλαμπος
και Χριστοφόρου Συκεών, 30 χρόνια ένορία (1975-2005)

Η απόφαση του π. Στυλιανού να δώσει με τρόπο μεθοδικό (παρά
τους δισταγμούς που σημειώνει) την ιστορία του Γ. Ν. Άγ. Χαρα-
λάμπος και Χριστοφόρου Συκεών Θεσσαλονίκης, από την τρο-
ποποίηση του ισχύοντος ρυμοτομικού σχεδίου ως τις μέρες μας,
ένα διάστημα που συμπλήρωσε ήδη 30 χρόνια, αλλά και η πραγ-
μάτωση του κειμένου σε ένα καλαίσθητο και πολύ ένδιαφέρον βι-
βλίο, αποτελεί μια ιδιαίτερα έπιτυχημένη ενέργεια, που εύχης
έργο θα είναι να βρει μιμητές σε όλες τις ένορίες τής Έκκλησίας
τής Ελλάδος. Με κείμενα σαφή και τεκμηριωμένα, με λόγο ρέο-
ντα και πολύ χαρακτηριστικές φωτογραφίες παρουσιάζεται η
ιστορία μιās φωλιάς για τους πιστούς και ένα έντυπιακό οικο-
δόμημα για τή λατρεία του Θεού, φροντισμένο ως την τελευταία
γωνιά του, με κάθε λεπτομέρεια.

Τò Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Οικονομία του Γένους Έπιστημονική Διημερίδα

Η Άδελφότης Όφφικιάλων του Οικουμενικού
Πατριαρχείου «Παναγία ή Παμμακάριστος» εξέ-
δωσε πρόσφατα τα κείμενα των εισηγήσεων που πραγματοποιήθηκαν
στο πλαίσιο των έργασιών τής Έπιστημονικής Διημερίδας (Αθήνα 16-
17 Όκτωβρίου 2006) για τις σχέσεις Οικ. Πατριαρχείου και τής Οικο-
νομίας του Γένους. Τήν έποπτεία τής έκδοσης είχε ο κ. Γ. Ν. Παπαμι-
χαλάκης, Πρόεδρος τής Άδελφότητος και τήν γενική έπιμέλεια ο συ-
νεργάτης μας κ. Έμμ. Γερ. Βαρβούνης, μέλος του Δ.Σ. Πρόκειται για
σημαντικό έργο, που προσφέρει σε κάθε ένδιαφερόμενο τò πολυσχιδές
ύλικό του, απαραίτητο για τήν
κατανόηση, έμβάθυνση και πε-
ραιτέρω μελέτη τής συμβολής
του Πατριαρχείου στη ζωή του
Γένους και αντίστροφως.

πού λάβαμε

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

Τὸ «πρόβλημα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς

Α. Λόγος καὶ μέλος

Ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἡ μουσικὴ τέχνη θεωρήθηκε ὡς δομικὸ κι ἀναπόσπαστο στοιχεῖο τῆς λατρείας κάθε θρησκείας, κάθε λαοῦ. Κι αὐτὸ ὄχι τυχαῖα, ἀφοῦ ἡ τέχνη αὐτὴ ἡδύνει τὸν ὅλο ἄνθρωπο, τὸν ἡρεμεῖ καὶ ἐν γένει συντελεῖ στὴν εὐκολότερη προετοιμασία γιὰ τὴν μετοχὴ του στὰ θρησκευτικὰ δρώμενα. Ἡ Ἐκκλησία ἀντιλαμβάνομενη ἀπὸ τὰ πρῶτα κιόλας χρόνια, τὴν σπουδαιότητα τῆς μουσικῆς, «ἐντυσε» μὲ τὴν γλυκύτητα τῆς τελευταίας, τὸν λειτουργικὸ λόγο. Σκοπὸς τῆς, νὰ καταστήσει μέσω τῆς μελωδίας εὐληπτότερα τὰ διδάγματα καὶ τὶς ἔννοιες ποὺ δαψιλῶς ἀπορρέουν ἀπὸ τοὺς ὕμνους, στὰ ὦτα καὶ τὸν νοῦ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει ὁ Μέγας Βασίλειος: «Ἐπειδὴ γὰρ εἶδε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον δυσάγωγον πρὸς ἀρετὴν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, καὶ διὰ τὸ πρὸς ἡδονὴν ἐπιρρεπὲς τοῦ ὀρθοῦ βίου καταμελοῦντας ἡμᾶς, τί ποιεῖ; Τὸ ἐκ τῆς μελωδίας τερπνὸν τοῖς δόγμασιν ἐγκατέμιξεν, ἵνα τῷ προσηνεῖ καὶ λείω τῆς ἀκοῆς τὸ ἐκ τῶν λόγων ὠφέλιμον λανθανόντως ὑποδεξώμεθα, κατὰ τοὺς σοφοὺς τῶν ἰατρῶν, οἱ, τῶν φαρμάκων τὰ αὐστηρότερα πίνειν διδόντες τοῖς κακοσίοις, μέλιτι πολλάκις τὴν κύλικα περιχρίουσι».

Οἱ λατρευτικὲς λοιπὸν ἀνάγκες τῆς χριστιανικῆς κοινότητας κατὰ τὴν παρέλευση τῶν αἰώνων ὀδήγησαν στὸν καταρτισμὸ ἐνός «λατρευτικοῦ συστήματος» ἀποτελούμενο ἀπὸ τροπάρια, εὐχές, ἀναγνώσματα, τὰ ὁποῖα ἀπάρτισαν τὶς ἀκολουθίες γενικότερα. Παράλληλα οἱ μουσουργοὶ κάθε γενιᾶς κατέθεταν στὴ λατρευτικὴ μουσικὴ μέρος ἀπὸ τὸ ὑστέρημα ἢ τὸ περισσεύμα τοῦ μουσικοῦ τους ταλάντου. Ἔτσι ἔφτασε σήμερα ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ νὰ περιλαμβάνει ἕναν τεράστιο πλοῦτο ἀπὸ ἤχους, μελωδικές γραμμές, «μαθήματα».

Ἐπομένως, σ' αὐτὴ τὴ μακραίωνη πορεία τῆς ἐκκλησιαστικῆς μελοποιίας καὶ ψαλμωδίας, ἀρκετὲς φορές, ἰδίως στὶς μέρες μας, λησμονήθηκαν οἱ προϋποθέσεις αὐτῆς τῆς μελοποίησης καὶ τῆς ἐκτέλεσης συνάμα. Ἔτσι ἡ μουσικὴ ἀπὸ βακτηρία τῆς λατρείας, μετατράπηκε σὲ τροχοπέδη

κ. Νεκταρίου Ν. Θάνου,
Πρωτοψάλτου Ἱ. Μ. Νικοπόλεως

καὶ πρόσκομμα τῆς λειτουργικῆς εὐταξίας. Σκοπὸς τῆς μικρῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς, εἶναι νὰ τίξει αὐτὸ τὸ μεγάλο πρόβλημα καὶ νὰ καταθέσει ταπεινὰ τὸν καημὸ τοῦ γράφοντος γιὰ ἕνα εὐπρεπέστερο καὶ γνησιότερο στὴν ἔκφρασή του, «αὔριο» τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς λατρείας.

Ἔνα ἀπὸ τὰ βασικότερα προβλήματα, ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ θὰ λέγαμε, εἶναι ἡ αὐτονομία τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἀπὸ τὸν λειτουργικὸ λόγο. Ἡ παραθεώρηση δηλαδὴ ὅτι οἱ μελωδίες ἔλκουν τὴν αἰτία ὑπαρξῆς τους, ἀπὸ τὸν λόγο. Ἔτσι ὁ λόγος κατέληξε νὰ θεωρεῖται ἀπὸ τὴν πλειονότητα τοῦ ψαλτικοῦ κόσμου ἀκόμα καὶ τοῦ πρεσβυτερίου, δευτερεῖον στοιχεῖο σὲ σχέση μὲ τὸ μέλος. Καὶ ὡς ἐκ τούτου, ὁ λόγος ὀφείλει νὰ «θεραπεύει» τὴν μουσικὴ κι ὄχι τὸ ἀντίθετο! Ἡ τραγικὴ αὐτὴ παρεξήγηση ὀδήγησε τὴν ψαλτικὴ τέχνη σὲ ἄκρες παρατροπές, προκαλώντας ἔτσι μιὰ ὀλόκληρη ἀλυσίδα προβλημάτων τὰ ὁποῖα καὶ θὰ ἐκθέσουμε παρακάτω.

Ἔνα ἀπὸ τὰ πρῶτα προβλήματα ποὺ ἀνέκυψαν ἐξαιτίας τῆς ἑξαρσης τοῦ μέλους σὲ βάρος τοῦ λόγου εἶναι ἡ σύγχυση ἐξωτερικοῦ κι ἐκκλησιαστικοῦ μέλους. Ἡ παράδοσή μας ὀρίζει ἀπὸ τὴ μία, ὡς ἐκκλησιαστικὸ, ἕνα μέλος ποῦ, χάρις στὶς ἀπλές καὶ συγκεκριμένες μελωδικές γραμμές του, καθίσταται κατάλληλο γιὰ τὴ χρῆση του στὶς ἐκκλησιαστικὲς ἀκολουθίες. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἡ ἴδια παράδοση ὀρίζει, ὡς ἐξωτερικὸ, ἕνα μέλος περίτεχνο, πολὺπλοκο, ἕνα μέλος ποῦ γράφτηκε γιὰ νὰ τέρψει τὶς ἀκοές φιλόμουσου καὶ μὲ ἀπαιτήσεις ἀκροατηρίου, καὶ φυσικὰ μιὰ σύνθεση ποῦ ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερο φωνητικὸ τάλαντο. Αὐτονόητο εἶναι ὅτι τὸ ἐξωτερικὸ μέλος δὲ θέτει τὸν τράχηλό του στὸ ζυγὸ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ λόγου (σὲ ἀντίθεση μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἄσμα). Ἄλλωστε καὶ ἡ ὀνομασία του παραπέμπει στὴν ἐκτὸς ἐκκλησίας χρῆση του.

Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως, γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ διάκριση αὐτὴ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ μέλους ἀγνοεῖται συστηματικὰ (καὶ δυστυχῶς συνειδητὰ) ἀπὸ τοὺς περισσότερους ψάλτες. Ἔτσι

κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἀκολουθιῶν, ὄχι σπάνια, ἀκούγονται μελωδίες πού μόνο σέ κέντρα διασκεδάσεως ἀρμόζει νά ἄδονται! Τὰ παλαιὰ κλασσικά «μαθήματα», πού τόσο στιβαρά καί ὁμορφα ἀναπτύσσουν τὶς μελωδίες τους χωρὶς νά θίγουν τὸν λόγο, κλείστηκαν στὰ ἐρμάρια τῶν βιβλιοθηκῶν. Ἀντὶ αὐτῶν προτιμοῦνται συνθέσεις πού κάθε ἄλλο παρὰ κλίμα προσευχῆς καὶ κατάνυξης δημιουργοῦν. Γράφει σχετικὰ ὁ Γεώργιος Ραιδεστηνὸς (πρωτοψάλτης Μ.Χ.Ε.) στὸν πρόλογο ἐνὸς μουσικοῦ του βιβλίου: «Μεγίστη λοιπὸν χάρις ὀφείλεται τοῖς μουσικοδιδασκάλοις ἐκείνοις, οἵπερ κατανοήσαντες τὸν σκοπὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἐμελούργησαν σύμφωνα πρὸς αὐτὸν καὶ συνεκράτησαν τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, τουλάχιστον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ, ἐν συννοίᾳ καὶ μεταρσίωσει. Εὐθύνην δ' ἀπειναντίας ἔχουσιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ οἱ, εἴτε ἐξ ἀγνοίας, εἴτε ἐκ προθέσεως, μελουργήσαντες μέλη τοιαῦτα, οἷα ἀπεπλάνησαν τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα καὶ ἐδίδαξαν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου ἔκλυτα, ἀνειμένα καὶ ψυχοφθόρα...».

Γίνεται βέβαια κατανοητὸ ὅτι «πληθωρικές» μουσικὰ προσωπικότητες ἀδυνατοῦν (:) νὰ περιοριστοῦν στὰ τόσο αὐστηρὰ προκαθορισμένα πλαίσια ἐκτέλεσης τῆς ψαλμωδίας καὶ κατὰ συνέπεια στὰ κλασσικά καὶ ἀπλά μέλη. Αὐτὸ ὅμως σέ καμιὰ περίπτωσι δὲ συνηγορεῖ στὴ χρῆσι ἀκατάλληλων γιὰ τὴ λατρεία συνθέσεων ὅπως ἐπισημαίνει καὶ τὸ παραπάνω κείμενο. Ὅσοι λοιπὸν θέλουν νὰ προβάλλουν τὸ τάλαντό τους καὶ νὰ προβληθοῦν μ' αὐτὸ τὸν τρόπο στὸ μουσικὸ στερέωμα, ἢ ἑλληνικὴ παράδοσι τοὺς προσφέρει δύο διεξόδους μὲ εὐρύτατο μουσικὸ πλαίσιο καὶ δυνατότητες καλλιέργειας καὶ περαιτέρω ἀνάδειξις: τὸ παραδοσιακὸ τραγούδι καὶ τὰ «λόγια», ἔντεχνα καὶ ποιητικὰ τραγούδια. Σέ καμιὰ ὅμως περίπτωσι ὁ ναὸς δὲν μπορεῖ νὰ μετατραπεῖ σέ πεδίο ἀνταγωνισμοῦ καὶ προβολῆς τῆς μουσικῆς φιλοδοξίας καλλιφώνων, ἐνδεχομένως, ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ὅμως στεροῦνται λειτουργικῆς παιδείας καὶ ἠθους διακοινίας.

Συνεχίζοντας θὰ θέλαμε νὰ κάνουμε μία μικρὴ ἀναφορὰ στὴν ἔννοια τοῦ χρόνου. Τὸ γενικότερο πρόβλημα πού ἀντιμετωπίζει καθημερινὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος ὡς πρὸς τὴ σωστὴ κατανομή τοῦ χρόνου πού διαθέτει, μεταφέρεται αὐτούσιω καὶ στὸν ὄρω τῆς λατρείας. Εἰδικότερα, ὁ χορὸς τῶν ψαλτῶν παραβλέπει συνήθως ὅτι κάθε μέλος ἔχει συγκεκριμένη χρονικὴ ἀγωγή. Ἡ ἀβελτηρία

αὐτὴ ἀπομέρους τῶν ψαλτῶν ἐπιμηκύνει καὶ καθιστὰ ἀνιερὴ τὴν ἀκολουθία, ἀφοῦ φερ' εἰπεῖν τὰ τροπάρια τοῦ κανόνα ψάλλονται σὰν στιχηρὰ τῶν αἰνῶν (!), τὰ «λειτουργικά» καὶ τὸ μεγαλυνάριο τῆς Θεοτόκου («Ἄξιόν ἐστιν») σὲ ἀπαράδεκτα ἀργὸ χρόνο κ.ο.κ. Τὴν κατάστασι ἔρχονται νὰ ἐπιφορτίσουν οἱ λειτουργοὶ πού κατὰ κανόνα ψάλλουν, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ἐκφωνοῦν λιτὰ τὶς ἐκφωνήσεις (!).

Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς κατάστασις δὲν εἶναι δύσκολο νὰ περιγραφεῖ: πάνω στὸν πανικὸ τῆς ἀδυσώπητης ροῆς καί, δυστυχῶς τῆς ἀπώλειας τοῦ χρόνου, κολοβώνεται ἢ Ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου, ἢ ὅποια χάνει τὸ νόημα καὶ τὴ δομὴ τῆς ἀποκτώντας ἔτσι χαρακτῆρα φωνητικῆς «προθέρμανσις», ἢ Θεία Λειτουργία ἐκτείνεται στὸν διπλάσιω σχεδὸν χρόνο ἀπ' αὐτὸν πού ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν τέλεσί της, καὶ ὅλα αὐτὰ πραγματοποιοῦνται μέσα σὲ ἓνα κλίμα ἀγχους, πού κάθε ἄλλο παρὰ ἐντείνει τὴν προσευχὴ καὶ τὴν λειτουργικὴ δραματολογία. Τὸ παράδοξο εἶναι ὅτι ὅλα αὐτὰ ξεκινοῦν ἀπὸ τὴν διάθεσι νὰ «ὁμορφύνομε» τὴν ἀκολουθία «ἀπολαμβάνοντας» τὸ μέλος (χωρὶς φυσικὰ νὰ δίνουμε σημασία στοὺς κανόνες πού διέπουν τὰ διάφορα εἶδη μελῶν...).

Τέλος, ἓνα ἀκόμη ἀναπόδεκτο φαινόμενο στὸ σῶμα τῆς λατρείας εἶναι ἢ μὴ εὐκρίνεια τῶν ψαλλομένων καὶ ἀναγινωσκομένων. Ἐπειδὴ ὅπως προείπαμε δίνεται προβάδισμα στὴ μουσικὴ ἔναντι τοῦ λόγου, οἱ ψάλλοντες δὲν προβληματίζονται ἂν ὁ λαὸς διακρίνει τὰ «γράμματα» τοῦ τροπαρίου πού ψάλλεται ἢ τοῦ ἀναγνώσματος. Ψάλτες μὲ ἀφύσικα ἔρρινη προφορὰ καὶ «πατριαρχικὸ ὕφος» συχνὰ ταλαιπωροῦν τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ, πού μάταια προσπαθεῖ νὰ βγάλει νόημα ἀπ' αὐτὰ πού ἀκούγονται. Τὸ πρόβλημα γίνεται ὀξύτερο στὴν ἀπαγγελία ἀποστολικοῦ καὶ εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος. Πρέπει κι ἐδῶ νὰ γίνει σαφὲς στοὺς ψάλτες καὶ ὀρισμένους λειτουργοὺς ὅτι τὰ ἀναγνώσματα δὲν ἀπευθύνονται σὲ ἀκροατήριω μειωμένης ἀντίληψις. Ἡ σαφήνεια, ἢ καθαρὴ ἄρθρωσι, ἢ λιτότητα στὴν ἐμμελὴ ἀπαγγελία, εἶναι προϋποθέσεις γιὰ νὰ μετᾶσχει τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα στὰ θεῖα νοήματα πού προβάλλουν τὰ ἀναγνώσματα. Περιττὸ εἶναι καὶ σ' αὐτὸ τὸ σημείω νὰ ποῦμε ὅτι ἡ παράδοσι ἔχει καθορίσει τὰ μουσικὰ πλαίσια τῆς ἐμμελοῦς ἀπαγγελίας, ὁπότε δὲν ἔχουν θέσι ἄκαιρες ἐπιδείξεις καὶ καινοφωνίες (μᾶλλον κενοφωνίες!).

Ένας αγγλικός λόγος στὰ ἑλληνικά

Τοῦ Ἀρχιμ. Δανιὴλ Σάπικα,
θεολόγου καὶ γενικοῦ ἱατροῦ

Ο πρώην πρωθυπουργὸς καὶ καθηγητὴς Ξενοφὼν Ζολώτας εἶχε ἐκφωνήσει δύο λόγους στὴν Οὐάσιγκτον (στὶς 26 Σεπτεμβρίου 1957 καὶ στὶς 2 Ὀκτωβρίου 1959), οἱ ὁποῖοι ἔμειναν μνημειώδεις. Αἰτία ὡς πρὸς αὐτὸ δὲν ἦταν μόνο τὸ πε-

ριεχόμενό τους ἀλλὰ καὶ ἡ γλῶσσα τους. Ὑποτίθεται ὅτι ἡ γλῶσσα τῶν λόγων ἦταν ἡ ἀγγλική. Κατ' οὐσίαν ὅμως, μὲ τὴν ἀφαίρεση λίγων συνδέσμων, ἄρθρων καὶ προθέσεων ἡ γλῶσσα εἶναι ἡ Ἑλληνική. Τὸ ἀκροατήριό του ἀποτελοῦσαν οἱ σύεδροι τῆς Διεθνούς Τράπεζας Ἀνασυγκρότησης καὶ Ἀνάπτυξης καὶ δὲν ἀντιμετώπισαν τότε κανένα πρόβλημα στὴν κατανόηση τοῦ προφορικοῦ κειμένου ποὺ ἀνέγνωσε ὁ Ἕλληνας καθηγητὴς. Παραθέτουμε τὸ δεύτερο λόγο (τῆς 2ας Ὀκτωβρίου 1959) καὶ τὴν ἑλληνική του «μεταγραφή»...

Kyrie,

It is Zeus' anathema on our epoch and the heresy of our economic method and policies that we should agonize the Skylla of nomismatic plethora and the Charybdis of economic anaemia.

It is not my idiosyncrasy to be ironic or sarcastic but my diagnosis would be that politicians are rather cryptoplethorists. Although they emphatically stigmatize nomismatic plethora, they energize it through their tastics and practices. Our policies should be based more on economic and less on political criteria. Our gnomon has to be a metron between economic strategic and philanthropic scopes.

In an epoch characterized by monopolles, oligopolies, monopolistic antagonism and

Κύριοι,

Εἶναι «Διὸς ἀνάθεμα» στὴν ἐποχή μας καὶ αἴρεση τῆς οικονομικῆς μας μεθόδου καὶ τῆς οικονομικῆς μας πολιτικῆς τὸ ὅτι θὰ φέρναμε σὲ ἀγωνία τὴν Σκύλλα τοῦ νομισματικοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τὴ Χάρυβδη τῆς οικονομικῆς μας ἀναιμίας.

Δὲν εἶναι στὴν ιδιοσυγκρασία μου νὰ εἶμαι εἰρωνικὸς ἢ σαρκαστικὸς ἀλλὰ ἡ διάγνωσή μου θὰ ἦταν ὅτι οἱ πολιτικοὶ εἶναι μᾶλλον κρυπτοπληθωριστές. Ἄν καὶ μὲ ἔμφαση στιγματίζουν τὸν νομισματικὸ πληθωρισμό, τὸν ἐνεργοποιοῦν μέσῳ τῆς τακτικῆς τους καὶ τῶν πρακτικῶν τους. Ἡ πολιτικὴ μας ἔπρεπε νὰ βασίζεται περισσότερο σὲ οικονομικὰ καὶ λιγότερο σὲ πολιτικὰ κριτήρια. Γνώμων μας πρέπει νὰ εἶναι ἓνα μέτρο μεταξὺ οικονομικῆς στρατηγικῆς καὶ φιλανθρωπικῆς σκοπιᾶς.

Σὲ μιὰ ἐποχή ποὺ χαρακτηρίζεται ἀπὸ μονοπώλια, ὀλιγοπώλια, μονοπωλιακὸ

polymorphous inelasticities, our policies have to be more orthological, but this should not be metamorphosed into plethorophobia, which is endemic among academic economists.

Nomismatic symmetry should not antagonize economic acme. A greater harmonization between the practices of the economic and nomismatic archons is basic.

Parallel to this we have to synchronize and harmonize more and more our economic and nomismatic policies panethically. These scopes are more practicable now, when the prognostics of the political end economic barometer are halcyonic.

The history of our didimus organization on the sphere has been didactic and their gnostic practices will always be a tonic to the polyonymous and idiomorphous ethnical economies. The geneses of the programmed organization will dynamize these policies.

Therefore, I sympathize, although not without criticism one or two themes with the apostles and the hierarchy of our organs in their zeal to program orthodox economic and nomismatic policies.

I appologize for having tyranized you with my Hellenic phraseology. In my epilogue i emphasize my eulogy to the philoxenous aytochtons of this cosmopolitan metropolis and my encomium to you Kyrie, the stenographers.

άνταγωνισμό και πολύμορφες άνελαστικότηταες, οί πολιτικές μας πρέπει να είναι πιό ορθολογιστικές, αλλά αυτό δέν έπρεπε να μεταμορφώνεται σε πληθωροφοβία, ή όποία είναι ένδημική στους άκαδημαϊκούς οίκονομολόγους.

Έ νομισματική συμμετρία δέν έπρεπε να άνταγωνίζεται την οίκονομική άκμή. Μια μεγαλύτερη έναρμόνιση μεταξύ των πρακτικών, των οίκονομικών και νομισματικών άρχόντων είναι βασική.

Παράλληλα, με αυτό, πρέπει να έκσυγχρονίσουμε και να έναρμονίσουμε όλο και περισσότερο τις οίκονομικές και νομισματικές μας πρακτικές πανεθνικώς. Αυτές οί θεωρήσεις είναι πιό έφαρμόσιμες τώρα, όταν τα προγνωστικά του πολιτικού και οίκονομικού βαρομέτρου είναι άλκυονίδων ήμερών αίθρία.

Έ ιστορία της δίδυμης οργάνωσης σε αυτή την σφαίρα είναι διδακτική και οί γνωστικές τους έφαρμογές θα είναι πάντα ένα τονωτικό στις πολυώνυμες και ιδιόμορφες έθνικές οίκονομίες. Έ γένεση μιās προγραμματισμένης οργάνωσης θα ενισχύσει αυτές τις πολιτικές.

Γι' αυτόν τόν λόγο άντιμετωπίζω με συμπάθεια, αλλά όχι χωρίς κριτική διάθεση, ένα ή δύο θέματα με τους άποστόλους της ιεραρχίας των οργάνων μας στον ζήλο τους να προγραμματίσουν ορθόδοξες οίκονομικές και νομισματικές πολιτικές.

Άπολογοῦμαι πού σās τυράνησα με την έλληνική μου φρασεολογία. Στόν έπίλογο μου δίνω έμφαση στην εύλογία μου, πρὸς τους φιλόξενους αυτόχθονες αυτής της κοσμοπολίτικης μητρόπολης καθώς και τόν έγκώμιό μου πρὸς σās, κύριοι στενογράφοι.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Τὸ περιοδικό «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς»

90 χρόνια πνευματικῆς διακονίας καὶ θεολογικῆς - ἐπιστημονικῆς προσφορᾶς ἔχει συμπληρώσει τὸ περιοδικό «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς». Ἰδρύθηκε τὸ 1917 ἀπὸ τὸν ἀοίδιμο Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Γεννάδιο. Εἶναι διμηνιαῖο Θεολογικὸ καὶ Ἐκκλησιαστικὸ Περιοδικὸ καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἐπίσημο ὄργανον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Τὸ περιοδικὸ ἔχει βραβευθεῖ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν καὶ ἐκδίδεται σήμερα ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Ἀνθίμου. Διευθυντὴς εἶναι ὁ Πρωτοπρ. Γρηγόριος Σταμκόπουλος καὶ Ἐπιμελητὴς-Συντάκτης ὁ κ. Χριστόφορος Κουντάκης, Δρ. Θεολογίας. Τὸ περιοδικὸ δημοσιεύει ἐπιστημονικὰ ἄρθρα καὶ μελέτες ἐπὶ δογματικῶν, ιστορικῶν, νομοκανονικῶν, βιβλικῶν, μουσικολογικῶν, λειτουργικῶν κ.ἄ. θεμάτων ὄχι μόνον στὰ ἑλληνικά, ἀλλὰ καὶ στὰ ἀγγλικά, γαλλικά, ρωσικά καὶ σὲ ἄλλες γλῶσσες. Δημοσιεύει ἐπίσης στὶς τελευταῖες σελίδες ἐκτενεῖς βιβλιοκρισίες καὶ βιβλιοπαρουσιάσεις. Στὸ τεῦχος Σεπτεμβρίου -Ὀκτωβρίου 2007 ποὺ ἔχουμε ἀνὰ χεῖρας δημοσιεύεται ἐπίσης ἡ Ἀκολουθία καὶ ὁ Βίος τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου τοῦ Νέου τοῦ ἀπὸ Ἀγκύρας, ὁ ὁποῖος ἐορτάζεται στὶς 15 Ὀκτωβρίου. Ἡ Ἀκολουθία συνετέθη ὑπὸ τοῦ Βασιλείου τοῦ Ὁμολογητοῦ Ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης, μαθητοῦ τοῦ Ὁσίου τὸν 9ο αἰῶνα. Ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ποιμαντικὴ τῆς νεότητος εἶναι τὸ δημοσιευόμενον ἄρθρο τοῦ κ. Βασιλείου Καίμακάμη, Λέκτορος Τ.Ε.Φ.Α.Α. τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μὲ θέμα: «Θέσεις -ἀπόψεις τοῦ Ἀγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης γιὰ τὴν φυσικὴ ἀγωγή καὶ τὸν ἀθλητισμό. Προσφορὰ τοῦ Ἱεράρχη στὸν ἀθλητισμὸ καὶ τὴν φυσικὴ

ἀγωγή τῆς Δράμας καὶ τῆς εὐρύτερης περιοχῆς». Εὐχόμεθα σὲ ὅσους μοχθοῦν γιὰ τὴν σύνταξη καὶ ἐκδοση τοῦ περιοδικοῦ «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς» νὰ ἔχουν τὴν παρά Θεοῦ εὐλογία γιὰ τὴν καρποφορία τοῦ ἔργου τους.

Μνημεῖα Λαϊκῆς Εὐσεβείας

Δύο νέα βιβλία ἔφθασαν στὰ χέρια μας, προΐοντα τῆς ἀκούραστης γραφίδος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Νικολάου. Τὸ πρῶτο ἔχει τίτλο «Εἰς Προκοπὴν τοῦ Εὐαγγελίου» καὶ ὑπότιτλο «Δεύτερη Πενταετία 2001-2006». Περιλαμβάνει Ἐγκυκλίους, Ὁμιλίες, Δελτία Τύπου καὶ ἄλλα κείμενα, τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν τὸ ποιμαντικὸ ἔργο τοῦ Σεβασμιωτάτου κατὰ τὴν συγκεκριμένη πενταετία. Τὸ δεύτερο ἔχει τίτλο «Μνημεῖα Λαϊκῆς Εὐσεβείας-Τὰ Προσκυνητάρια τῶν Δρόμων τῆς Φθιώτιδος». Καὶ τὰ δύο βιβλία ἔχουν ἐκδοθεῖ ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Φθιώτιδος, τὸ πρῶτο τὸ 2008 καὶ τὸ δεύτερο τὸ 2007. Τὰ Μνημεῖα τῆς Λαϊκῆς Εὐσεβείας, ὅπως τὰ ὀνομάζει ὁ Σεβ. Φθιώτιδος, εἶναι τὰ ἀναρίθμητα προσκυνητάρια, τὰ ὁποῖα συναντοῦμε σὲ κάθε γωνιὰ τῆς ἑλληνικῆς γῆς καὶ ἔχουν σκοπὸ νὰ τιμήσουν τὴ μνήμη κάποιου συγγενοῦς φονευθέντος σὲ δυστύχημα ἢ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν Θεὸ ἐπὶ τῇ διασώσει ἐκείνων ποὺ ἀφιερώνουν ἢ καὶ ἀπλῶς νὰ ἐκφράσουν τὴν ἀπόδοση τιμῆς στὸν Χριστό, τὴν Παναγία καὶ τοὺς Ἁγίους. Στὸ λεύκωμα ποὺ ἐπιμελήθηκε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος ὑπάρχουν οἱ φωτογραφίες καὶ οἱ σχετικὲς ἐπεξηγήσεις γιὰ πολλὰ ἀπὸ τὰ προσκυνητάρια τῶν δρόμων τῆς Φθιώτιδος. Γράφει μεταξὺ ἄλλων ὁ Σεβασμιώτατος στὸ κείμενό του Ἀντὶ Προλόγου: «Εἰς τὸ πλῆθος καὶ εἰς τὴν ποικιλία ἐκφράσεως τῆς λαϊκῆς εὐσεβείας ἀνήκουν καὶ τὰ προσκυνητάρια τῶν δρόμων, τὰ ὁποῖα ἡ πίστη τῶν ἀνθρώπων κατεσκεύασε καὶ διατηρεῖ, ὡς μάρτυρες ἀψευδεῖς τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεὸ καὶ ἀσι-

γήτους κήρυκες τῆς παρουσίας Του. Τὰ περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ δὲν διαθέτουν ἀξιόλογη καλλιτεχνία, ὅπως ἄλλα εἶδη ἐκκλησιαστικῆς τέχνης. Ἐχουν, ὅμως, τὸ προνόμιο νὰ μιλοῦν στὴν καρδιά ὄλων τῶν ἀνθρώπων καθὼς στέκουν στὶς γωνίες, στὶς πλατείες, στὰ σταυροδρόμια καὶ ἀτενίζουν τοὺς διερχομένους προσφέροντας στὸν καθένα ἐνίσχυση πίστεως καὶ φωνὴ ἀγάπης».

Ψυχολογία καὶ Ἀγωγή τῶν Ἐφήβων

Πολυγραφότατος, γλαφυρός, θεολογικώτατος καὶ μὲ εἰλικρινῆ ἀγάπη πρὸς τὰ παιδιά καὶ τοὺς νέους εἶναι ὁ γνωστός Θεολόγος καὶ Παιδαγωγός κ. Βασίλειος Χαρώνης. Ἐχει διδάξει ἐπὶ πολλὰ ἔτη στὴν Μέση Ἐκπαίδευση καὶ ἔχει ἐκδώσει σὲ πολλοὺς τόμους τὴν Παιδαγωγικὴ Ἀνθρωπολογία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου. Τώρα μᾶς κάνει κοινωνοὺς τῶν γνώσεων καὶ τῶν ἐμπειριῶν του περὶ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας μὲ τὸ συνοπτικὸ καὶ περιεκτικὸ σύγγραμμά του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ψυχολογία καὶ Ἀγωγή τῶν Ἐφήβων» (Ἀθήνα 2008, ἔκδοση τοῦ συγγραφέως Ἰκτίνου 17, 16341 Ἡλιούπολη). Περιέχει πολὺτιμα ψήγματα σοφίας, χρήσιμα γιὰ γονεῖς, ἐκπαιδευτικούς καὶ κληρικούς πὺν διαπαιδαγωγοῦν τὴν νεολαία μας. Παραθέτω ὀρισμένες ἐνδιαφέρουσες σκέψεις τοῦ κ. Χαρώνη: «Ὁ ἄνθρωπος ἀνακαλύπτει τὶς μεταφυσικὲς ἀξίες καὶ σχηματίζει τὸ πιστεύω του, τὴν κοσμοθεωρία του, στὴν ἐφηβικὴ ἡλικία. Καὶ ἢ θὰ δεχθεῖ τὰ διδάγματα τῆς Χριστιανικῆς πίστεως ἢ θὰ καταντήσῃ ἕνας σκεπτικιστῆς καὶ ἄθεος. Οἱ νέοι, καὶ ἰδίως οἱ μαθητὲς τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων τῶν σχολείων Μέσης Ἐκπ/σεως καὶ οἱ φοιτητὲς, θέλουν νὰ βροῦν ἕνα λογικὸ σύστημα, πὺν νὰ ἐρμηνεύει τὴν ὑπαρξὴ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Διακατέχονται ἀπὸ μία μεταφυσικὴ ἀνησυχία, δοκιμάζουν ἕνα μεταφυσικὸ κλονισμό. Ποιὰ εἶναι ἡ πρώτη αἰτία τῶν ὄντων; - Πὺς ἐγινε ὁ Θεός; - Πὺς δημιουργήθηκε ὁ κόσμος καὶ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος; - Ἀπὸ πὺν ἔρχομαι; - Γιατί ζῶ; - Ποῦ πηγαίνω; - Τί ὑπάρχει μετὰ θάνατον; - Νὰ μερικὰ ἔντονα

ἐρωτήματα, πὺν βασανίζουν τὸ πνεῦμα τοῦ ἐφήβου, καὶ στὰ ὅποια ζητεῖ ὅπωςδῆποτε μίᾶ ἀπάντηση».

Διακοπὲς καὶ Προσκυνήματα

Στοὺς κληρικούς μας, οἱ ὅποιοι θὰ βρεθοῦν σὲ ἄδεια τὴν περίοδο τοῦ Αὐγούστου, προτείνω νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν δροσερὴ καὶ καταπράσινη Δυτικὴ Μακεδονία γιὰ νὰ συνδυάσουν τὴν ξεκούραση μὲ τὴν ἐπίσκεψη σὲ ἱστορικὰ μοναστήρια καὶ προσκυνήματα. Στὶς 6 καὶ 7 Αὐγούστου ἀξίζει νὰ ἐπισκεφθεῖτε τὴν Ἱερὰ Μονὴ Ζάβορδας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γρεβενῶν. Πανηγυρίζει διπλά. Καὶ τὴν ἑορτὴ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος (6 Αὐγούστου) καὶ τὴν μνήμη τοῦ ἱδρυτοῦ Ὁσίου Νικάνορος τοῦ Θαυματουργοῦ (τέλη 15ου - ἀρχὲς 16ου αἰῶνος) στὶς 7 Αὐγούστου. Τὸ μοναστήρι εἶναι κτισμένο σὰν φρούριο σὲ ὕψωμα μὲ θέα πρὸς τὸν ἐλικοειδῆ ροῦν τοῦ Ἀλιάκμονος. Μετὰ τὶς μεγάλες ζημιὲς ἀπὸ τὸν σεισμό τοῦ 1995 στὴν Δυτικὴ Μακεδονία, ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Γρεβενῶν καταβάλλει σύντομη προσπάθεια γιὰ τὴν ἀναστήλωση τοῦ Καθολικοῦ. Ἐξ ἄλλου στὶς 15 Αὐγούστου πανηγυρίζει ἡ γυναικεῖα Ἱερὰ Μονὴ Παναγίας Μικροκάστρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης. Στὶς 18 Αὐγούστου ἡ Σαμαρίνα τῶν Γρεβενῶν τιμᾶ τὰ 200 χρόνια ἀπὸ τὸ μαρτύριο τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Νέου. Μαρτύρησε στὶς φυλακὲς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ τὸ 1808 ὡς ὑποπτος γιὰ συμμετοχὴ στὴν ἐξέγερση τοῦ παπᾶ-Εὐθύμη Βλαχάβα. Στὶς 24 Αὐγούστου τὴν μνήμη τοῦ Ἐθνοϊερομάρτυρος Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ τιμᾶ μὲ λαμπρότητα καὶ κατάνυξη ὅλη ἡ Δυτικὴ Μακεδονία καὶ συγκινημένοι οἱ κάτοικοί της δείχνουν στὸν ἐπισκέπτη τὴν πέτρα ὅπου ἀκούμπησε ἢ τὸ ἐκκλησάκι πὺν κτίσθηκε εἰς ἀνάμνησιν κάποιου θαύματός του. Βουνὸ ἢ θάλασσα, λουπόν; Ἐν προτιμήσετε τὸ βουνὸ ἢ Δυτικὴ Μακεδονία σᾶς προσφέρει πολὺ πράσινο, ποτάμια, λίμνες καὶ κυρίως ἱστορία, παράδοση καὶ Ὁρθόδοξα προσκυνήματα. Καλὸ καλοκαίρι!

Ο ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΤΥΠΙΚΟΥ (Γ')

Διοιουσίου Ἀνατολικιώτου, ἐπιμελητοῦ τῶν Διπτύχων

Τήρηση τῶν διατάξεων τοῦ Τυπικοῦ

Ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος σὲ κάθε πρόσφορη εὐκαιρία τόνιζε ὅτι ἡ ἀκριβὴς τήρηση τῶν διατάξεων τοῦ Τυπικοῦ εἶναι ὑποχρέωση τόσο τῶν λειτουργῶν ὅσο καὶ τῶν ψαλτῶν, διότι εἶναι σημαντικὸς παράγων τῆς σωστῆς τελέσεως τῆς ὀρθοδόξου λατρείας. Ἔτσι ἔλεγε πρὸς τοὺς ἱερεῖς:

Σὰς ἐτονίσασαμεν ἤδη τὸ βασικόν σας καθήκον νὰ τελῆτε ἀνελλιπῶς τὶς καθημερινές ἱερὲς ἀκολουθίες (Λειτουργικὴ Ἐγκύκλιος 2.2.2000, Περὶ Προσφορᾶς τῆς Θείας Λατρείας).

Καὶ λίγο παρακάτω μιλῶντας γιὰ τὴν ἄψογη τέλεση τῆς θείας λατρείας ἔγραφε:

Τὸ πρῶτιστον εἶναι ἡ ἱεροπρέπεια, δηλαδὴ ἡ εὐλαβὴς στάσις καὶ ἡ καθόλου συνειδητὴ συμμετοχὴ τοῦ λειτουργοῦ εἰς τὰ τελούμενα...

Ἀκολουθεῖ ἡ πιστὴ τήρησις τῶν κανόνων τελέσεως τῆς θείας λατρείας, ὅπως αὐτοὶ ἀναγράφονται εἰς τὸ Τυπικὸν ἢ τὶς λειτουργικὲς δέλτους. Δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε βιασύνη οὔτε νωχελικὴ ἀπόδοσις τῶν τελουμένων. Τὶς ἱερὲς ἀκολουθίες τελοῦμε παρόντος τοῦ Κυρίου. Ἐπομένως πῶς θὰ παρακάμψωμε κάποιον τμῆμα πρὸς ἐξοικονόμησιν χρόνου; Καὶ διατί τάχα πρέπει νὰ σπεύσωμε νὰ τελειώσωμε γρήγορα; Ὑπάρχει ἄλλη ἀπασχόλησις ἱερωτέρα καὶ πολυτιμότερα τῆς λατρείας; (Λειτουργικὴ Ἐγκύκλιος ἐνθ' ἀνωτέρω)

Πρακτικὰ θέματα

Ἡ συνεργασία κληρικῶν, ψαλτῶν καὶ λοιπῶν βοηθούτων στὶς λατρευτικὲς τελετὲς κρίνεται ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητη. Οἱ τυχόν μεταξὺ τους ἀνταγωνισμοὶ ἢ καὶ ἀντιπαλότητες δὲν ἔχουν θέσι ἐντὸς τοῦ ναοῦ.

Ὁ συγχρονισμὸς ὄλων τῶν παραγόντων τῆς θείας λατρείας συνιστᾷ προϋπόθεσιν ἐπιτυχίας. Ὁ ἱερεὺς, ὁ διάκονος, ὁ ἱεροψάλτης, οἱ ἱε-

ρόπαιδες κ.λπ. εἶναι παράγοντες τῆς θείας λατρείας. Ὅλους τοὺς συγχρονίζει ὁ λειτουργὸς ὡς ὑπεύθυνος τῆς καλῆς διεξαγωγῆς οἰασδήποτε ἱερᾶς ἀκολουθίας. Ὁ συγχρονισμὸς ἐξασφαλίζει τὴν καλὴν συνεργασία ὄλων, ὥστε νὰ μὴν ἀγνοῆ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ δημιουργεῖται ἀταξία (Λειτουργικὴ Ἐγκύκλιος 2.2.2000, Περὶ Προσφορᾶς τῆς Θείας Λατρείας).

Στὸ Τυπικὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τοῦνιζε-ται ὅτι πρέπει ἡ ἀπαγγελία τῶν ψαλμῶν, τῶν εὐχῶν καὶ λοιπῶν ἀναγνωσμάτων νὰ εἶναι εὐκρινῆς καὶ καθαρὰ, χωρὶς νὰ παραλείπωνται λέξεις (ΤΜΕ σ. 52). Τὰ ἴδια ἐτόνιζε καὶ ὁ ἀείμνηστος ἱεράρχης.

Ὅσοι παρουσιάζετε δυσκολίες καλῆς ἀναγνώσεως τῶν κειμένων ἀσκηθῆτε, διαβάζοντες τὶς εὐχὲς στὸ σπῖτι, καὶ ὅσοι τὶς ἔχετε πολυσυνηθίσει, ὥστε νὰ «μασᾶτε» τὰ λόγια σας, φροντίσατε νὰ λέγετε τὶς εὐχὲς ἀργά, ὥστε νὰ ὑπερικησέτε τὸ ἐλάττωμά σας. (Λειτουργικὴ Ἐγκύκλιος ἐνθ' ἀνωτέρω)

Ἔλεγε ἐπίσης πρὸς τοὺς ἱερεῖς:

Νὰ μοιράζετε σεῖς τὸ ἀντίδωρο στοὺς ἐνορίτες σας μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας Λειτουργίας καὶ νὰ μὴν ἀφήνετε τὸ καθήκον αὐτὸ στοὺς Ἐπιτρόπους (Πατρικὴ Νουθεσία 1.1.1999, Σχέσεις Κλήρου καὶ Λαοῦ).

Ἄλλὰ καὶ στοὺς ψάλτες ὑπεδείκνυε τὰ δέοντα:

Τὰ «Κύριε, ἐλέησον» καὶ τὰ «Παράσχου, Κύριε» εἶναι ἱκετευτικὲς δεήσεις καὶ δέον νὰ ἐκτελοῦνται σὲ ἀνάλογο ὕφος. Δὲν εἶναι οὔτε ἐμβατήρια οὔτε θριαμβευτικὰ ἐπιφωνήματα. Δὲν μπορεῖ νὰ τὰ ἀποδίδει ὁ ψάλτης ἀφήνοντας ὅλη τὴν ἔνταση τῆς φωνῆς του (Πατρικὴ Νουθεσία 19.2.2001, Πρὸς ἱεροψάλτας Α').

Μεγαλνῆριον μετὰ τὸ «Ἐν πρώτοις...» δὲν λέγεται. Μερικοὶ ἱεροψάλτες, ἐξ εὐλαβείας προφανῶς, παρεισάγουν ἐκεῖ τελείως αὐθαίρετα τὸ μεγαλνῆριον τοῦ ἁγίου τῆς ἡμέρας διακόπτο-

ντες τὸν εἶρμό τῆς θείας Λειτουργίας. Παρακαλῶ νὰ σταματήσῃ αὐτὴ ἢ αὐθαίρετη ἐπέμβαση στὴν θεία λατρεία (ἐνθ' ἀνωτέρω).

Πολλὰ εἶναι ἀκόμη τὰ θέματα Τυπικοῦ ποὺ ἀπασχόλησαν τὸν μακαριστὸ Ἀρχιεπίσκοπο στὶς ἐγκυκλίους του καὶ τὰ συγγράμματά του. Ὑπέδειξε σημεῖα στὰ ὁποῖα χρειαζόταν κάποια διόρθωσι («Εἰς πολλὰ ἔτη, δέσποτα», φῆμες καὶ πολυχρονισμοὶ ἀρχιερέων σὲ ἄκαιρα σημεῖα τῶν ἀκολουθιῶν· προβλήματα παράλληλης ψαλμωδίας κληρικῶν καὶ ψαλτῶν· ἢ ἀπαγγελία τῶν ἀναγνωσμάτων, καὶ λοιπά). Προέτρεπε τοὺς λειτουργοὺς καὶ τοὺς πιστοὺς νὰ ἐπιδιώκουν τὴν ἐπιστροφή καὶ ἀναβίωση τῆς λειτουργικῆς παραδόσεως σὲ ὅσα σημεῖα εἶχε σημειωθῆ κάποια φθορὰ ἢ παρατυπία (ἀλληλουιάριο καὶ θυμίασι πρὸ τοῦ Εὐαγγελίου, ὕμνοι τοῦ κοινωνικοῦ, τρόπος ἱερατικῶν εὐλογήσεων κ.λπ.). Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὁ αἰοιδίμος Ἀρχιεπίσκοπος εἶτε μὲ ἄλλες λειτουργικὲς πρωτοβουλίες του εἶτε σιωπηρῶς «ἐν τῇ πράξει» ἐπηρεάστηκε καὶ ἀπὸ θέσεις, στὶς ὁποῖες μποροῦμε νὰ διακρίνουμε καὶ κάποιες ἐπιλογές ἢ ὑπερβάσεις ἢ ἀκόμη καὶ παρεκκλίσεις ἀπὸ τὴν λειτουργικὴ παράδοση («Ἀνοιξαντά-

ρια» καὶ ὄχι «Μακάριος ἀνήρ» καθὼς καὶ περιορισμὸς τῶν ἀναγνωσμάτων στοὺς πανηγυρικοὺς ἑσπερινούς, παραλαβὴ τοῦ βιβλίου τοῦ Ἀποστόλου ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ ἱερέως στὴν λειτουργία, καὶ ἄλλα). Στὰ πλαίσια τῆς παρουσίας συνοπτικῆς ἀναφορᾶς δὲν ὑπάρχει ἡ δυνατότης νὰ καταχωρισθοῦν περισσότερα στοιχεῖα, πάντως τὰ μέχρι τώρα παρουσιασθέντα, ποὺ ἀποτελοῦν μία μικρὴ ἐπιλογή, τονίζουν ἐπαρκῶς, νομίζω, τὴν σχέση τοῦ αἰοιδίου ἱεράρχου μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸ τυπικὸ, κάτι ποὺ ἦταν ὁ κύριος σκοπὸς αὐτοῦ τοῦ κείμενου, ὅπως ἄλλωστε μοῦ εἶχε ζητηθῆ ἐξ ἀρχῆς ὡς λιτὸ ἀφιέρωμα, ἐν συνδυασμῶ καὶ μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὰ «Δίπτυχα» τοῦ ἔτους 2009 νὰ εἶναι ἀφιερωμένα στὴν μνήμη του.

Ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος ἦταν μελετητὴς καὶ γνώστης τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τυπικοῦ, σεβόταν καὶ ἀγαποῦσε τὴν λειτουργικὴ παράδοση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ὡς ποιμενάρχης μεριμνοῦσε γιὰ τὴν ὀρθὴ καὶ ἀκριβῆ τήρηση τῶν τυπικῶν διατάξεων.

(ΤΕΛΟΣ)

Μὲ ιδιαίτερη χαρὰ σᾶς ἐνημερώνουμε ὅτι, ἐπανακυκλοφόρησε, μετὰ ἀπὸ τὴν πολὺ ἐπιτυχημένη πρώτη κυκλοφορία του, τὸ cd «Οἱ 24 οἴκοι τῶν Χαιρετισμῶν, σὲ ὀκτῶ ἤχους», ἀπὸ τὸν Παν. Ἀρχιμ. Δανιὴλ Σάπικα, καθ. Θεολόγο καὶ γενικὸ ἰατρό, ὅπου ψάλλονται οἱ 24 οἴκοι στοὺς ὀκτῶ ἤχους τῆς Ὁρθόδοξης Βυζαντινῆς μας μουσικῆς, μὲ εὐκρίνεια καὶ ἀπόλυτη λιτότητα.

«Οἱ Χαιρετισμοὶ κατέχουν μία ιδιαίτερη θέση στὴν καρδιὰ τῶν φιλακόλουθων πιστῶν. Ἡ προσπάθεια τοῦ π. Δανιὴλ γιὰ μία ποικιλοτέρη ἀπόδοσή τους βρίσκει ὡς ἐκ τούτου πρόσφορο ἔδαφος, ἀφοῦ μάλιστα γίνεται μὲ σεβασμὸ στὴν παράδοση. Τὸ νὰ ἐπιστρέψῃ κανεὶς σὲ μιὰ «ἀργή» μελικὴ ἐκδοχὴ τῶν οἰκῶν θὰ ἦταν σήμερα τελειῶς ἄτοπο, ἀφοῦ οἱ πιστοὶ ἀφενὸς ἔχουν συνηθίσει νὰ ἀκοῦν εὐκρινῶς κάθε λέξη τῶν Χαιρετισμῶν καὶ ἀφετέρου δὲν διαθέτουν πιά τὸ χρόνο γιὰ μακροσκελεῖς ἀκολουθίες. Συνεπῶς ὁ δρόμος ποὺ ἐπέλεξε καὶ ἀκολούθησε μὲ ἐπιτυχία ὁ π. Δανιὴλ εἶναι, κατὰ τὴ γνώμη μας, ὁ μόνος ἐνδεδειγμένος.»

Εὐστάθιος Μακρῆς
Μουσικολόγος-Διδάσκων Α.Π.Θ.

Διάθεση καὶ παραγγελίες γιὰ τὸ cd, στὸν κ. Παναγόπουλο Νεκτάριο, θρησκευτικὸ βιβλιοπωλεῖο, στὴν ὁδὸ Χαβρίου 3, τηλέφωνο: 210-32.24.819 καὶ φάξ: 210-3224820. Τιμὴ ἐκάστου cd, 12 εὐρο. (Τὰ κέρδη διατίθενται ὑπὲρ τῶν παιδιῶν μὲ νεοπλασματικὴ ἀσθένεια).

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

(Οι έπιστολές άπηχούν άποκλειστικά άπόψεις των ύπογραφομένων)

Νά μὴν αφήσουμε νά σβήσει ή ιστορική Πατριάδα Σχολή!

Εἶναι γνωστό ὅτι στά σκοτεινά χρόνια τῆς τουρκοκρατίας ἕνας φωτισμένος πάτριος κληρικός, σήμερα ἅγιος, ὁ Μακάριος Καλογεράς ἱδρυσε τὸ 1713 τὴ Σχολὴ πὺ ἐξελίχθηκε σέ ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα πνευματικά κέντρα τοῦ Γένους. Μέχρι τὶς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνα - ὅποτε διακόπηκε ἡ λειτουργία τῆς λόγῳ Ἰταλοκρατίας - φοίτησαν στὴ Σχολὴ μεγάλα ἀναστήματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους μας, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους Ἅγιοι καὶ Ἐθνομάρτυρες, Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχες ὅπως ὁ Γρηγόριος ὁ Ε΄, Πατριάρχες Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, ὁ πρωτεργάτης τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας Ἐμμανουὴλ Ξάνθος καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ χρόνια ἡ Σχολὴ στεγαζόταν στὸ ἴδιο τὸ Σπήλαιο τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ προσέφερε παιδεία ὄχι μόνο θεολογικὴ ἀλλὰ σφαιρικὴ, ἀπὸ τὴν ἀρχαία γραμματεία μέχρι τὰ μαθηματικά, τὴν ἀστρονομία καὶ τὴ βυζαντινὴ μουσικὴ.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Δωδεκανήσου ἡ Σχολὴ ἐπανασυστήθηκε καὶ στεγάσθηκε σέ ἰδιαιτέρο, καλαίσθητο κτίριο, ἐπειδὴ ὁ χώρος τοῦ σπηλαιῶνος τῆς Ἀποκαλύψεως δὲν ἐπαρκοῦσε λόγῳ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦταν ὀρθόδοξοι Σύριοι, Αἰθίοπες, Ἀφρικανοὶ καὶ ἄλλοι.

Καὶ ὅμως σήμερα ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἔχει μειωθεῖ δραματικά καὶ ἡ Σχολὴ κινδυνεύει νὰ σβήσει. Ἡ ἐξέλιξη αὐτὴ δὲν ἔχει γίνει γενικότερα γνωστὴ καὶ γι' αὐτὸ τὰ παιδιά προωθοῦνται νὰ φοιτήσουν ἀποκλειστικά στὰ τοπικά ἐκκλησιαστικά σχολεῖα τῶν Μητροπόλεων. Συχνὰ ἀγνοοῦνται οἱ ἐξαιρετικά εὐνοϊκοὶ ὄροι φοίτησης στὴν Πατριάδα: οἱ μαθητὲς εἶναι οἰκότροφοι, διαμένουν καὶ σιτίζονται δωρεὰν καὶ διδάσκονται ὅλα τὰ μαθήματα τῆς Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης (μὲ ἀπλῶς περισσότερες ὥρες θεολογικῶν μαθημάτων), ἀθλοῦνται συστηματικά, ὀργανώνουν ποικίλες πολιτιστικὲς ἐκδηλώσεις ἢ μετέχουν σ' αὐτὲς καὶ τέλος μαθαίνουν τὴν πειθαρχημένη ὀργάνωση τῆς προσωπικῆς καὶ τῆς

κοινωνικῆς τους ζωῆς. Σήμερα πὺ ἡ κινητικότητα τῶν σπουδαστῶν καὶ γενικὰ ἡ ἐπικοινωνία καὶ ἡ μετακίνηση ἔχει γίνει τόσο εὐκόλη, δὲν ἔχει θέση ἡ σκέψη ὅτι ἡ Πάτριος εἶναι μακριά.

Ἡ Πατριάδα δὲν ἀνήκει στὴν Πάτμο, ἀνήκει στὸ Γένος καὶ στὴν διεθνῆ ἀκτινοβολία τῆς Ὀρθοδοξίας. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ εὐθύνη ὄλων μας, γονέων καὶ κληρικῶν, εἶναι μεγάλη. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἀμφισβητεῖται ἡ λειτουργία τῶν κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικῶν σχολείων διαφόρων Μητροπόλεων. Αὐτὸ πὺ ζητεῖται - καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς πὺ εἶναι κοντὰ στοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐνορίας - εἶναι νὰ προωθοῦνται παιδιά γιὰ φοίτηση καὶ στὴν Πατριάδα. Κι αὐτὸ εἶναι ἐπεῖγον, καὶ γιὰ λόγους ἐθνικούς. Καὶ ἄς εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ἡ ἐκεῖ φοίτηση θὰ ἀποφέρει καρποὺς πολλοὺς καὶ μάλιστα μὲ τὴ φωτισμένη διεύθυνση καὶ καθοδήγηση τοῦ ἐξαιρετοῦ θεολόγου καθηγητοῦ κ. Ματθαίου Μελιανοῦ.

Ἐπειγόντως χρειάζεται νὰ κινητοποιηθοῦμε ὥστε νὰ μὴ αφήσουμε νὰ σβήσει ἡ Πατριάδα ἀπὸ ἀμέλεια ἢ ἀδιαφορία. Θὰ ἦταν ἔγκλημα διὰ παραλείψεως τελούμενο.

Νικήτας Ἀλιπράντης
Καθηγητὴς στὴ Νομικὴ Σχολὴ
τοῦ Δημοκρετίου Πανεπιστημίου Θράκης.
Ἐμότ. καθηγ. Πανεπ. Στρασβούργου (Γαλλίας)

Υ.Γ.: Μαθητὲς Γυμνασίου καὶ Λυκείου, οἱ ὁποῖοι ἦταν ἐγγεγραμμένοι ἢ ἔχουν φοιτήσει σέ σχολεῖο ἢ σχολὴ τῆς περιοχῆς τους μποροῦν νὰ ζητήσουν τὴν μετεγγραφή τους στὴν Πατριάδα. Πληροφορίες στὸ τηλέφωνο 22470-31278 (κ. Μελιανό).

Πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς Συνεργούς, Συμπαραστάτες καὶ Φίλους τῆς Ὀρθόδοξου Ἱεραποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορέας

Ἄγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφές ἐν Κυρίῳ

Αἰσθάνομαι ὀλόψυχη εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας μας Κύριόν μας Ἰησοῦν Χριστόν, πὺ μὲ ἀξίωσε ἐπὶ 33 χρόνια νὰ

διακονήσω τὴν ἐδῶ Ἱεραποστολικὴν Ἐκκλησίαν μας. Ὅταν τὸ ἔτος 1975 ἀναχωροῦσα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα γιὰ τὴν Κορέα, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ φανταστώ ὅτι θὰ παρετείνετο ἡ ἐδῶ παραμονή μου ἐπὶ τόσα χρόνια. Συνεργάτες μου στὴν Ἑνορία Ἁγίας Σκέπης Παπάγου, πού εἶχαν ὑπηρετήσῃ κατὰ τὸν κορεατικὸ πόλεμο στὴν χώρα αὐτή, μὲ διαβεβαίωναν ὅτι δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀντέξω τὶς δυσμενεῖς καιρικὲς συνθήκες περισσότερο ἀπὸ 3 μῆνες. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐδῶ συνεργάτες μου, μετὰ ἀπὸ τὰ πρῶτα 20 χρόνια, μοῦ ἔλεγαν: «ἐσεῖς, μὲ θαῦμα τοῦ Θεοῦ ζῆτε καὶ μπορεῖτε νὰ ἐργάζεστε στὴν Κορέα τόσα πολλὰ χρόνια».

Ὅμως, ὅπως ἦτο φυσικόν, λόγω τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν τῆς χώρας, τῶν ηὔξημένων καθηκόντων γιὰ τὴν διαποίμανσι καὶ τῶν νέων Ἑνοριῶν, πού ἐν τῷ μεταξύ δημιουργήθηκαν καὶ τῶν πολλῶν ἀπαιτήσεων πρὸς περαιτέρω ἐπέκτασι τοῦ Ἱεραποστολικοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ λόγω τῆς προχωρημένης πλέον ἡλικίας μου (τὸν προσεχῆ μῆνα εἰσέρχομαι στὸ 80ὸ ἔτος) αἰσθάνομαι αἰσθητὰ μειωμένες τὶς δυνάμεις μου καὶ πολὺ δυσκολεύομαι στὴν ἐκπλήρωσι τῶν ὑποχρεώσεων μου ὡς Μητροπολίτου Κορέας. Ἄς ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ Ἑνορίες μας ἀπέχουν ἀπὸ 40 ἕως 480 χιλιόμετρα ἀπὸ τὴ Σεούλ. Καὶ ἀντιλαμβάνεστε πόσο κουραστικὴ εἶναι ἡ συχνὴ μετάβασι γιὰ τὴν τέλεσι Θεῶν Λειτουργιῶν καὶ τὶς ποικίλες ἄλλες δραστηριότητες, σήμερα πού καὶ τὰ προβλήματα τῆς ὑγείας μου ἔχουν ἐπιβαρύνει τὴν κατάστασι. Δὲν θὰ ἤθελα ἐξ αἰτίας μου νὰ παρακωλύεται ἡ πρόοδος τῆς ἐδῶ Ἱεραποστολικῆς Μητροπόλεως.

Πρὸς τοῦτο, παρ' ὅλη τὴν ἀγάπη μου πρὸς τοὺς Κορεάτες ἀδελφούς μας, παρεκάλεσα τὸν Παναγιώτατο Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη μας κ. Βαρθολομαῖο, ὁ ὁποῖος μὲ πολλὴ ἀγάπη καὶ ἐνδιαφέρον κατευθύνει καὶ ἐνισχύει τὴν Ἱεραποστολικὴ Ἐκκλησία Κορέας, νὰ μὲ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸ βάρος τῶν εὐθυνῶν αὐτῶν καὶ μὲ τὴν εὐλογίαν Του νὰ περιοριστώ στὰ καθήκοντα τοῦ λειτουργοῦ καὶ Πνευματικοῦ τῆς ἐν Καπυόνγκ Κορέας Ἱερᾶς Μονῆς Μεταμορφώσεως. Καθ' ὅσον δέ, οἱ δυνάμεις μου θὰ ἐπαρκοῦν, εὐχαρίστως θὰ προσφέρω οἰανδήποτε διακονίαν στὴν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία θὰ μοῦ ζητηθῆ, πάντοτε ὁμως ἀπὸ τὸν περιωρισμένο χώρο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Παράλληλα σφοδρὴ ἐπιθυμία μου εἶναι, πρὸ συνεργασίας μὲ τὶς ἀδελφές τῆς Μονῆς, νὰ προχωρήσουμε στὴν μετάφρασι ὕμνων στὴν κορεατικὴ γλῶσσα, γιὰ τὸν ἐμπλουτισμὸ τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν Ἑσπερινοῦ καὶ Ὁρθρου ὀλοκλήρου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους.

Ὅπως, ἴσως, θὰ ἔχετε πληροφορηθῆ, ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης μας μετὰ τῆς περὶ Αὐτὸν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, μὲ πλήρη κατανόησι, ἀπεδέχθη τὴν παράκλησί μου καὶ ἤδη ἐξελέγη νέος Μητροπολίτης Κορέας, ὁ ἀπὸ 10ετίας ὑπηρετῶν στὴν Κορέα μὲ ἀφοσίωσι, θερμὸ ἐνδιαφέρον καὶ μὲ πλούσια καρποφορία, ὁ μέχρι τώρα Βοηθὸς Ἐπίσκοπος Ζήλων π. Ἀμβρόσιος Ζωγράφος. Τὰ πολλὰ του προσόντα, ἡ βαθειὰ μόρφωσις του, τὸ ἐκκλησιαστικὸ του ἦθος καὶ ὁ Ἱεραποστολικὸς του ζήλος ἐγγυῶνται ὅτι, μὲ τὴ Χάρι τοῦ Θεοῦ, καὶ μὲ τὴν συμπαράστασι τῶν Κληρικῶν καὶ συνεργατῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορέας καὶ ὄλων ὑμῶν, τὸ Ἱεραποστολικὸ ἔργο στὴν Κορέα θὰ ἔχῃ ἀκόμη πλουσιότερη καρποφορία.

Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Μητροπολίτου θὰ γίνῃ τὴν Κυριακῇ, 20 Ἰουλίου ἐ.ἔ.

Κατόπιν τούτων, αἰσθάνομαι ἔντονη τὴν ψυχικὴ ἀνάγκη νὰ ἐκφράσω πρὸς ὄλους ἐσᾶς, πού ἐπὶ δεκαετίες, συμπαρασταθήκατε μὲ ποικίλους τρόπους, πολλοὶ δὲ ἀκόμα καὶ μὲ θυσιές, στὴν ἀναζωογόνησι τῆς κάποτε μιᾶς μόνου Ὁρθόδοξου Ἑνορίας στὴν Κορέα καὶ τὴν ἵδρυσι πολλῶν ἄλλων Ἑνοριῶν ὄχι μόνον στὴν Κορέα, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες χώρες τῆς Ἀσίας, τὶς ὀλόθερμες εὐχαριστίες μου καὶ τὴν ἰσόβιον εὐγνωμοσύνην μου γιὰ τὴν πολλή σας ἀγάπη. Πάντοτε θὰ προσεύχομαι γιὰ σᾶς νὰ σᾶς παρέχῃ ὁ Κύριός μας πλούσιες τὶς εὐλογίες Του.

Παρακαλῶ ὄλους σας νὰ συνεχίσετε, μὲ τὸ ἴδιο ἐνδιαφέρον, νὰ περιβάλλετε τὴν Ἱεραποστολικὴ προσπάθεια τῆς Κορέας καὶ τὸν νέο Μητροπολίτη, ὥστε ὄχι μόνον νὰ συνεχίσῃ, ἀλλὰ καὶ περαιτέρω νὰ ἐπεκτείνῃ τὶς δραστηριότητές του, πρὸς δόξαν Θεοῦ.

Τελειώνοντας θὰ ἤθελα νὰ σᾶς γνωρίσω ὅτι ἡ νέα μου διεύθυνσις εἶναι: METROPOLITAN SOTIRIOS TRAMBAS ORTHODOX MONASTERY OF METAMORFOSIS GYONGGI-DO GAPYONG GUN, SANG MYEON, DEOK HYEON-RI, SAN 143-14 KOREA. Τηλ.: 0082-31-5844376, Φάξ: 0082-31-5852278

Μὲ ὀλόθερμες εὐχαριστίες καὶ πολλὴ ἐν Κυρίῳ ἀγάπη
† π. Σωτήριος

Υ.Γ. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ σημειῶνω τὴν ταχυδρομικὴ διεύθυνσι τοῦ νέου Μητροπολίτου: H.E. METROPOLITAN AMBROSIOS OF KOREA 424-1 AHYON 1 DONG, MARO-GU SEOUL 121-861- KOREA. Τηλ.: 0082-2-3647005, Φάξ: 0082-2-3652698.

Τοῦ Πρωτ. κ. Κων/νου Καλλιανού

Κάθε τέτοιο καιρό, καιρό τοῦ θέρους καὶ τῶν διακοπῶν, ἡ μνήμη ταξιδεύει στὸ χθές, τὸ χθές τῶν ἐφηβικῶν καὶ τῶν παιδικῶν καιρῶν, καὶ μὲ ἱερὴ προσοχὴ πασχίζει νὰ συλλαβίσει ἐκείνες τὶς λιτές, μὰ τόσο εὐλογημένες καὶ θεοφώτιστες στιγμές, πού ἔζησες σ' ἓνα χωριὸ σκαλισμένο ἀνάμεσα στὰ βράχια καὶ στοὺς πευκῶνες τοῦ νησιοῦ.

Τότε ἀκόμα οἱ ἄνθρωποι ἀγαποῦσαν καὶ σέβονταν τὴ γῆ. Τὴν καλλιεργοῦσαν, κι ἐκείνη τοὺς ἔδινε πλοῦσια τὰ ἀγαθὰ της, σὲ καρπούς, φρούτα καὶ ὀπῶρες. Μόνο πού τότε οἱ ἄνθρωποι ζοῦσαν πιὸ λιτά, ἀπλὰ καὶ μὲ μοναδικό τους προνόμιο νὰ τανύσουν τὸ χρόνο τους ἴσαμε τὶς γιορτές, πού τόσο πυκνώνουν στὸ θερινὸ τὸ χρόνο. Κι ἔτσι ἐναλλάσσονταν ἡ ἀμάχη τῆς δουλειᾶς

ἐποχὴ παραγεμισμένη μὲ ἤχους μεγάλης ἔντασης καὶ ἀταίριαστους μέσα στὸ μεγαλεῖο τῆς θείας καὶ χαριέστατης θερινῆς νύχτας. Καὶ μαζὶ μ' αὐτοὺς συνυπάρχει ἓνα πλῆθος ἀνθρώπων πού δέν ἐπιζητοῦν τὴν ἡσυχία καὶ τὸ ρεμβασμό, ὥστε ν' ἀποτοξινώσουν τὸ εἶναι τους ἀπὸ κάθε τι τὸ βέβηλο, τὸ ἄχρηστο καὶ περιττό, ἀλλὰ ἐπιμένουν νὰ φέρουν στοὺς νησιωτικούς ἡρεμούς καὶ πλοῦσια εὐλογημένους ἀπὸ τὸ Θεὸ τόπους, τοὺς ἔντονους ρυθμούς τῆς πολιτείας, σὲ σημεῖο νὰ ἐξατμίζεται ἀπὸ μέσα τους καὶ ἡ παραμικρὴ ἱκμάδα ἀνανέωσης καὶ ζωῆς. Γιατὶ πόσο φρόνιμο θὰ ἦταν στὸν ἐπισκέπτη - παραθεριστὴ νὰ ἐκμεταλλευόταν τὸ χρόνο πού τοῦ παρέχει «ἡ κατάπαυσις πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ» καὶ ν' ἀποταμιεύσει ἓνα πλῆθος ἀπὸ εἰκόνας καὶ ἤχους πού τοῦ παρέχει ἀνεξόδιαστα ἡ φύση κι ἡ ἐποχή. Εἰκόνας, ὅπως τὴν ἀνατολὴ ἢ τὴ δύση τοῦ ἡλίου μὲ κείνη τὴν πανοραμικὴ πολυχρωμία καὶ τὴ γαλήνη, ἢ ὅποια ἀναμφίβολα ψυχ-αγωγεῖ, ἀλλὰ καὶ ὁδηγεῖ τὸ εἶναι σιμὰ στὸν Δημιουργό. Ἦχοι, ὅπως τὸ

Θερινὸς μονόλογος...

μὲ τὴν ἀργία τῆς γιορτῆς, πού μεταμόρφωνε τὸ χρόνο τους καὶ τοῦ ἔδινε νόημα. Ἀντίθετα μὲ τὸ σήμερα, ὅπου, δυστυχῶς, ἀντικαταστήσαμε αὐτὲς τὶς ζεῖδωρες εὐκαιρίες μὲ τὴν «εἰσαγωγή» ἄλλων θερινῶν «πολιτιστικῶν» ἐκδηλώσεων, τὶς ὁποῖες ὀνομάσαμε γιορτές, δίχως νὰ διακρατοῦν τὴ δροσιά καὶ τὴν εὐλογία πού προσφέρει ἡ ὄντως γιορτὴ, ὅπως μᾶς τὴν παραδίδει καὶ τὴν πραγματοποιεῖ ἡ Ὁρθόδοξη Παράδοσή μας, νοσηματοδοτώντας τὴ ζωὴ καὶ ξορκίζοντας τὴν ἔναγχο καθημερινότητα. Γιατὶ τότε οἱ γιορτές ἦταν πραγματικὲς πανηγύρεις, πού συνδύαζαν τὴν ἐπι-κοινωνία μὲ τὴν ἀναζήτησιν τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ τὴν εὐκαιρία γιὰ εὐχαριστία καὶ δοξολογία μὲ τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἐορταστικῆς τράπεζας, τοῦ ἐγκάρδιου κέρασματος, τῆς φιλοτίμου ψυχαγωγίας. Κάπως ἔτσι ἦταν καὶ τὰ πανηγύρια τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, τῆς Παναγίας καὶ τ' Ἀη-Γιαννιοῦ πού θυμᾶσαι νὰ χωνεύουν μέσα σὲ καθαρὲς ἑναστρες, δροσερὲς νύχτες καὶ μυρωδάτα ἀπὸ νοτισμένο χῶμα, βασιλικό, ματζουράνα καὶ γαρύφαλα, θεϊκὰ πρωῶνα.

Σήμερα ὅμως τὰ καλοκαίρια ἐτοῦτα χάθηκαν. Καὶ μαζὶ τους ταξίδεψε γιὰ μακριά, ἢ ἡρεμία, ὁ ἑναστρος οὐρανὸς καὶ φυσικὰ ὅ,τι ζωντάνευε τὰ κύτταρα τοῦ εἶναι μας καὶ τὰ ἀνανέωνε. Γιατὶ στὰ χρόνια μας τὸ καλοκαίρι ἔγινε μιὰ φρικτὴ

θρόισμα τῶν πεύκων στὴν πρωινὴ τὴν αὔρα ἢ στὴν ἀνέμελη πνοὴ τῶν δειλιῶν μελτεμιῶν, τὸ τραγοῦδι τοῦ τζιτζικα στὸ φωτισμένο μεσημέρι, τὸ ξεδίπλωμα τοῦ κύματος στὴν ἑωθινὴ ἀκρογιαλιά, ἀλλὰ καὶ τὸ σεριάνισμα τῆς εὐκατάνυκτης σιωπῆς στοὺς ἱερούς τοὺς χώρους τῶν ταπεινῶν ἐξωκκλησιῶν, πού εὐωδιάζουν θυμίαμα, καμένο λάδι καὶ ξεραμένο λουλούδι. Ὅλα τοῦτα, πόσο ἀποτοξινώνουν τὴν ψυχὴ καὶ τὸ εἶναι, ὁδηγώντας τὰ βήματα στὴν προσευχὴ καὶ στὴν πρώτη τὴν προσπάθεια γιὰ ἓνα ξαναδέσιμο μ' Ἐκεῖνον, πού δημιούργησε τὸ Κόσμο «καλὸν λίαν» (πρβλ. Γεν. 1,31), ἀλλὰ καὶ ἓνα κοίταγμα «ἔνδον», στὰ βαθεῖα τὰ σπῆλαια τοῦ εἶναι, ὥστε ν' ἀρχίσει τὸ συγκρίσμά του, μὲ πρῶτο θεμέλιο τὴν ἐξαγόρευση. Ἀλήθεια, ποιὸς ἀπ' ὅσους ἔρχονται καὶ ἐπισκέπτονται τὴν θεόγραφο Ἑλληνικὴ φύση καταννοεῖ τὸ πόσες εὐκαιρίες παρέχει ὁ Θεὸς στὸν ἄνθρωπο, πρὶν τὸν φωνάξει σιμὰ του; Φοβᾶμαι ἐλάχιστοι, ἴσως μετρημένοι στὰ δάχτυλα τοῦ ἐνὸς χεριοῦ...

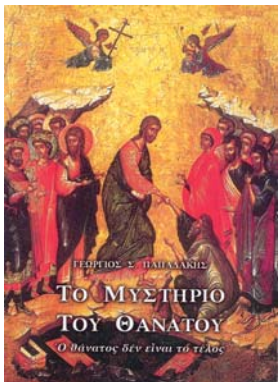
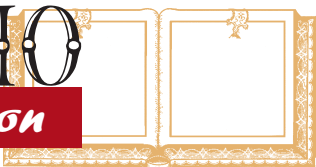
Ὅσον ἀφορᾶ δὲ στὶς γιορτές, αὐτὲς ἀπομένουν ξεχασμένες σὲ κάποιες ταπεινὲς ὀλιγάριθμες συνάξεις εὐλαβῶν πιστῶν, πού ἐπιμένουν νὰ τιμοῦν τὶς χρονιᾶρες τὶς μέρες μὲ ἐπιμονὴ καὶ ἀταλάντευτη πίστη. Εὐτυχῶς...

Καλοκαίρι 2007 Σκόπελος

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

Γεωργίου Σ. Παπαδάκη

Το μυστήριο του θανάτου.

Άθινα 2005.

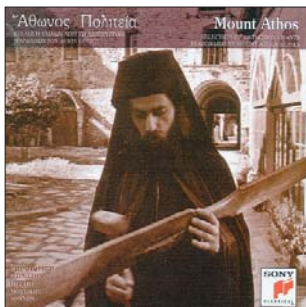
Ένα θέμα πού δέν θά πάψει ποτέ νά άπασχολεί τó γένος τών ανθρώπων, όσο θά ύπάρχει, είναι τó μυστήριο τού θανάτου μέ τó όποιο καταπιάνεται ó διακεκριμένος θεολόγος και καθηγητής. Στό βιβλίο του αυτό έκθέτει μέ σαφήνεια τόν τρόπο προσέγγισης τού θέματος σέ κάθε πτυχή του. Παρακολουθεϊ όσα συμβαί-

νουν κατά τήν ώρα τού θανάτου, αναφερόμενος και στό πότε ó άνθρωπος θεωρείται νεκρός και διατρέχει τς πρακτικές ένταφιασμού, μνημοσύνων, κολλύβων, παραμυθία πενθούντων κ.λπ. Πολύ ένδιαφέροντα είναι τά κεφάλαια πού καταπιάνονται μέ τόν θάνατο και τήν άνάσταση τού Ίησού και έπιμένει στή μελέτη τής φράσης «Προσδοκώ άνάσταση νεκρών» άπό τó Σύμβολο τής Πίστεως. Η ιδέα νά συγκεντρώσει έπικηδείους και έπιμνημόσυνους λόγους έμπείρων όμιλητών για διακεκριμένα και μη πρόσωπα είναι πολύ χρήσιμη, καθώς τó είδος αυτό τού λόγου συχνά «ταλαιπωρείται» άπό πολυλογία και έλλειψη λεπτότητας γενικώς και ειδικώς. Έργο μέ έπιστημονική διατύπωση αλλά και λόγο γλαφυρό και διαυγή, για ειδικούς μάλιστα και για κάθε άναγνώστη πού θά ήθελε νά βοηθηθεϊ στόν προβληματισμό του για τó θέμα.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

«ΑΘΩΝΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ»

Έπιλογή Ύμνων άπό τή Λειτουργική Παράδοση τού Άγίου Όρους

«Άξιόν Έστι», ύμνος θεομητορικός άποτελούμενος άπό δύο μέρη: τó προύμνιο «Άξιόν έστιν ως άληθώς, μακαρίζεις Σε, τήν Θεοτόκου, τήν άειμακάριστον και παναμώμητον και μητέρα τού Θεού ήμών», και τόν είρμό τής Θ' ώδής τού τριωδίου κανόνος τής Μεγάλης Παρασκευής «Τήν τιμιωτέραν τών χειρουβιμ και ένδοξότεραν άσυγκρίτως τών σεραφίμ, τήν άδιαφθόρως Θεόν Λόγον, τεκοῦσαν, τήν όντως Θεοτόκου Σε μεγαλύνομεν». Ό είρμός είναι ποίημα τού άγίου Κοσμά τού Ίεροσολυμίτου (7ος-8ος αϊ.) και τó προύμνιο είναι ένας ύμνος «άγγελοςύνθετος», τού όποίου ή ιστορία μάλιστα παραδόθηκε άπό τόν Πρωτεπιστάτη Σεραφείμ, τó

1548. Σύμφωνα λοιπόν μέ τήν διήγηση τού Σεραφείμ τó Σάββατο 10 Ιουνίου τού 982, ó αρχάγγελος Γαβριήλ φιλοξενείται ως μοναχός στό Παντοκρατορινό κελλι «Κοίμησις τής Θεοτόκου». Στήν άκολουθία τού όρθρου τής Κυριακής ó ύποτακτικός τού κελλιού και ó αρχάγγελος, άφοῦ συνέψαλλαν τήν όλη Άκολουθία έφτασαν και στήν Θ' ώδή, όπου σέ κάθε μεγαλυνάριο τής Θεοτόκου έπισυνάπτεται ó είρμός τού Κοσμά «Τήν τιμιωτέραν...». Πριν όμως άπό τόν είρμό ó αρχάγγελος Γαβριήλ προσαρμόζει τó προύμνιο «Άξιόν έστιν...», ένω ó ύποτακτικός μένει έκστατικός άπό τήν αρχαγγελική φωνή μέ τά πρωτάκουστα για τó Άγιον Όρος λόγια. Στήν συνέχεια ó αρχάγγελος Γαβριήλ, κατά παράκληση τού ύποτακτικού, γράφει μέ τó δάκτυλό του τόν ύμνο πάνω σέ λίθνη πλάκα και γίνεται άφαντος. Ό ύμνος άγαπήθηκε πολύ και μελοποιήθηκε (έκτός άπό τόν β' ήχο στόν όποιο παραδόθηκε) σέ όλους τούς ήχους. Η εικόνα, μπροστά στήν όποια συντελέστηκε τó θαῦμα, μεταφέρθηκε άπό τó κελλι έκείνο στό Πρωτάτο, όπου και βρίσκεται μέχρι σήμερα και όνομάζεται «Άξιόν έστι». Ό ύμνος «Άξιόν έστι» μαζί μέ πολλούς άλλους ύμνους ύπάρχει στόν ψηφιακό δίσκο «Άθωνος Πολιτεία» και ψάλλει ó ιερομόναχος Πρόδρομος Νεοσκητιώτης συνοδεία ίσοκρατῶν.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«...Τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι... τοῦτο γὰρ φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν...»

Η ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟΝ ΤΗΣ

(Φιλιπ. 2,5-11)

[Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου]

15 Αὐγούστου 2008

Μεγάλη καὶ Μοναδική ἡ γιορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας μας Θεοτόκου καὶ Ἁειπαρθένου Μαρίας. Μεγάλη καὶ θαυμαστή. Γι' αὐτὸ καὶ ἀνάλογο εἶναι τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα, ἀφοῦ ὁ «Ἀπόστολος», μᾶς παρουσιάζει, μαζὶ μὲ τὴν ταπείνωσιν τοῦ Κυρίου μας καὶ τῆ θεϊκῆ Του δόξα, τὴν ἀρετὴ καὶ τὴν δόξα τῆς Παναγίας μας, τῆς Μητέρας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄλλὰ,

Ἡ Παναγία μας δὲν εἶχε νὰ παρουσιάσει κάτι ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἐντυπωσιάζουν συνήθως τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ τρέφουν τὴ ματαιοδοξία τους. Δηλαδή, οὔτε πλοῦτη, οὔτε δόξα καὶ μεγαλεῖα, οὔτε σοφία κοσμική. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ συγχωριανοὶ τῆς δὲν τῆς ἔδιδαν καὶ τόση σημασία. Ὅμως, μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ ἦταν φανερὴ ἡ ἄσπιλη ψυχὴ τῆς καὶ τὸ ἠθικὸ τῆς κάλλος. Ἡ ἕξαστράπτουσα ἀπὸ ἀγιότητα ψυχὴ τῆς καὶ ἰδιαίτερα ἡ θεοῦφανη ἀρετὴ τῆς «ταπεινοφροσύνης»! Νὰ λοιπὸν, ποῦ ὀφείλεται τὸ ἀνυπερέβλητο μεγαλεῖο τῆς Θεοτόκου. Στὴν Ταπείνωσὴ τῆς. Στὴν ἀπάντησιν ποὺ ἔδωσε στὸν Ἀρχάγγελο Γαβριὴλ τὴν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. «Ἴδου ἡ δούλη Κυρίου γένοιτό μοι κατὰ τὸ ρῆμα Σου...».

Βέβαια, ἄνθρωπος ἦταν ἡ Θεοτόκος καὶ ὄχι Θεός, ὅπως ὁ μονογενὴς Υἱὸς τῆς. Ἄλλὰ ἄνθρωπος ἄσπιλος, ἄμωμος, ἀγία, πράγματι παναγία, «κεχαριτωμένη» ὅπως τὴν προσφώνησε ὁ Γαβριὴλ, μὲ ὅλες τὶς χάριτες τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στολισμένη, πανάρετη, πανάμωμη. Καὶ πρώτη καὶ μεγάλη καὶ βασιλικὴ ἀρετὴ τῆς, ἡ ταπείνωσὴ τῆς. Ἄν καὶ βασιλικὴ εἶχε καταγωγὴ, ἡ Παναγία μας, ἀπὸ τῆ φυλῆ τοῦ ἔνδοξου βασιλιᾶ Δαβίδ, ὥστόσο ἔχει βαθιά, βαθύτατη συναίσθησιν τῆς φτώχειας καὶ ἀσημότητάς τῆς καὶ τὴν ἐκδηλώνει, ὅταν μὲ εὐγνώμονα στὸ Θεὸ διάθεσιν, Τὸν μεγαλύνει. Τὸν δοξολογεῖ. Τὸν ἀναγνωρίζει Σωτήρα τῆς καὶ λέει ὅτι ὁ Κύριος καὶ Σωτήρας «ἐπέβλεψε

Πρωτοπρ. κ. Στυλιανοῦ Ἀνασιάδη,

Ἰ. Μ. Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ

ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης Του!...».

Δηλαδή τὴν διάλεξε νὰ τὴν ἀναδείξει Μητέρα τοῦ Υἱοῦ Του, μολονότι αὐτὴ εἶναι μιὰ ἀπλή δούλη Του. Τὸ ὅτι εἶναι δούλη, τὸ ἀναγνωρίζει, τὸ ὁμολογεῖ καὶ μὲ ὑποταγή, κάνει τὴν ἴδια ταπεινὴ ὁμολογία. Ἴδου, λοιπὸν, ἡ ταπείνωσις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Γι' αὐτὸ καὶ ἔγινε ἡ Μητέρα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἡ φτωχὴ καὶ ἄσημη κόρη τῆς Ναζαρέτ, ἡ Θεοτόκος, ἡ Πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν, ἡ τιμιωτέρα τῶν Χερουβιμ καὶ ἔνδοξοτέρα ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεῖμ, ἡ λατρευτὴ Μητέρα τῶν πιστῶν.

Καὶ νὰ γιατί, ἀπὸ τότε γενεὲς γενεῶν, ἑκατομμύρια πιστῶν μὲ πίστη καὶ εὐλάβεια καὶ θαυμασμό, σπεύδουν πρὸς τὴν Θεοτόκο νὰ τὴν προσκυνήσουν καὶ νὰ ζητήσουν τὴν προστασία καὶ βοήθειά τῆς. «Ἴδου ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσι με πᾶσαι αἱ γενεαί», εἶπε ἐκεῖνη κατ' ἔμπνευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ αὐτὸς ὁ προφητικὸς τῆς λόγος ἔκτοτε μὲ θαυμαστὸ πραγματοποιεῖται.

Ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί!

Ταπείνωσις καὶ ὕψωσις, ὑπακοὴ καὶ δόξα καὶ τιμὴ. Καὶ στὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ στὴν Κυρία Θεοτόκο. Ἄλλὰ καὶ σὲ ὅλους μας, διότι, ὅπου ταπείνωσις ἐκεῖ καὶ ὕψωσις. Καὶ ὅπου ὑπακοή, ἐκεῖ καὶ ἀμοιβή. Καὶ ἡ μεγάλη ἀμοιβὴ εἶναι ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ τῆς οὐράνιας βασιλείας. Γι' αὐτὸ ὁ Ἄπ. Παῦλος, μὲ τὸ παράγγελμα τῆς ταπεινώσεως ἄρχισε καὶ τὴν σημερινὴ περικοπή, γιὰ νὰ μᾶς ὀδηγήσει στὴν ὕψωσις. Καὶ τί λέει;

«Τοῦτο φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν, ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Δηλαδή τὸ φρόνημα ποὺ εἶχε ὁ Χριστὸς νὰ ἔχετε καὶ σεῖς χριστιανοὶ καὶ ὀπαδοὶ Του. Ταπεινωθεῖτε, λοιπὸν, ταπεινωθεῖτε, χριστιανοί, ὅπως ὁ Χριστὸς, ὅπως ἡ Θεοτόκος, καὶ τότε θὰ ὑψωθεῖτε στὸν οὐρανὸ, ὅπως ὁ Κύριος καὶ ἡ Παναγία Μητέρα Του.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ

στιγμιότυπα

Φωτογραφίες του Χρήστου Μπόνη
καί των Ἱερῶν Μητροπόλεων

Ἀπό τήν ἐπίσκεψη τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καισαριανῆς Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ εἰς τόν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Χρυσόστομο, συνοδευομένου ἀπό ἐνοριῆτες τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγ. Γεωργίου Καρέα.

Ἐγκαίρια τοῦ Ἱ. Ν. Τιμίου Προδρόμου Μοσχάτου Καρδίτσας (17.05.08).

Λιτανεία τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου (27.05.08).

Ἐνας ἀπό τοὺς κατεστραμμένους ναοὺς ἀπὸ τὸν σεισμό στὴν Ἡλεία (8.06.08).

Τίμιο Ξύλο ἀπὸ τὴν Ἱ. Μ. Σουμελά στὴν Ἱ. Μ. Κορίνθου (23.06.08).

Ἐγκαταστάθηκαν οἱ ἀνακαινισμένες κατασκηνώσεις τῆς Ἱ. Μ. Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας στὴ Ρίζα Ἀντιρρίου (13.07.08).

ΠΛΗΡΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ
Αριθμός Άδειας
10

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθηναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Λόγος ν, ακούς
Λόγος ν, ακούς
Ραδιόφωνο
Ραδιόφωνο

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

